

Univerzita Pardubice

Fakulta ekonomicko-správní

**Hospodářská trestná činnost v České republice
a její příčiny**

Daniela Preclíková

**Bakalářská práce
2017**

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní
Akademický rok: 2016/2017

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Daniela Preclíková**
Osobní číslo: **E13293**
Studijní program: **B6202 Hospodářská politika a správa**
Studijní obor: **Veřejná ekonomika a správa: Ekonomika pro kriminalisty a celníky**
Název tématu: **Hospodářská trestná činnost v České republice a její příčiny**
Zadávací katedra: **Ústav ekonomických věd**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Cílem práce je analyzovat vývoj hospodářských trestných činů v České republice od roku 1989, vymežit a definovat hlavní příčiny trestné činnosti a zhodnotit možnosti prevence.

Osnova:

- Teoretické aspekty hospodářské trestné činnosti a jejích příčin.
- Vývoj hospodářských trestných činů v České republice od roku 1989.
- Analýza příčin hospodářské kriminality v České republice.
- Zhodnocení možností prevence.

Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy: **cca 35 stran**

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

BRUNA, E. Vybrané kapitoly z kriminologie. Praha: Vysoká škola finanční a správní, 2014, 118 s. ISBN 978-80-7408-099-9

ČASTORÁL, Z. Ekonomická kriminalita a management. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského Praha, 2011, 352 s. ISBN 978-80-7452-005-1

FRYŠTÁK, M. Hospodářská kriminalita z pohledu teorie a praxe. Ostrava: KEY Publishing s.r.o., 2007, 205 s. ISBN 978-80-87071-18-2

CHMELÍK, J., BRUNA E. Hospodářská a ekonomická trestná činnost. Praha: Vysoká škola finanční a správní, 2015, 204 s. ISBN 078-80-7408-109-5

ŠMÍD, T., KUPKA, P. Český organizovaný zločin. Brno: Masarykova univerzita, 2011, 348 s. ISBN 978-80-210-5618-3

Vedoucí bakalářské práce:

Ing. Radka Kněžáčková, Ph.D.

Datum zadání bakalářské práce: **4. září 2016**

Termín odevzdání bakalářské práce: **28. dubna 2017**

doc. Ing. Romana Provazníková, Ph.D.
děkanka

L.S.

doc. Ing. Jolana Volejníková, Ph.D.
vedoucí ústavu

V Pardubicích dne 4. září 2016

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem tuto práci vypracoval samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využil, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byla jsem seznámena s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Beru na vědomí, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, a směrnicí Univerzity Pardubice č. 9/2012, bude práce zveřejněna v Univerzitní knihovně a prostřednictvím Digitální knihovny Univerzity Pardubice.

V Pardubicích dne 28. 4. 2017

Daniela Preclíková

PODĚKOVÁNÍ:

Tímto bych ráda poděkovala své vedoucí práce Ing. Radce Kněžáčkové, Ph. D., za odbornou pomoc a cenné rady, které mi pomohly při zpracování bakalářské práce.

Dále bych ráda poděkovala nadporučíkovi Bc. Jiřímu Tobiškovi a poručíkovi Bc. Michalu Petru za jejich cenné rady a poskytnuté materiály. Na závěr bych ráda poděkovala své rodině, která mi poskytovala podporu během celého studia.

ANOTACE

Práce se věnuje hospodářské kriminalitě v České republice. Obsahuje vysvětlení pojmu hospodářská kriminalita. Zabývá se analýzou vývoje hospodářských trestných činů v České republice od roku 1989. V práci se nachází vymezení a definování hlavních příčin trestné činnosti. Dále i hodnocení možností prevence a četností hospodářských trestných činů.

KLÍČOVÁ SLOVA

Hospodářské trestné činy, kriminalita, vývoj, příčiny, ekonomika

TITLE

Economic crime in the Czech Republic and its causes

ANNOTATION

The work is devoted to economic crime in the Czech Republic. It includes an explanation of the concept of economic crime. It analyzes the development of economic crimes in the Czech Republic since 1989. The work is determination and definition of the main causes of crime. Further evaluation and prevention options and frequency of economic crimes.

KEYWORDS

Economic crime, crime, development, causes, economy

OBSAH

ÚVOD	10
1 HOSPODÁŘSKÁ KRIMINALITA.....	11
1.1 EKONOMIKA A KRIMINALITA	13
1.1.1 Ekonomická kriminalita	13
1.1.2 Finanční kriminalita.....	15
1.2 HOSPODÁŘSKÉ TRESTNÉ ČINY PODLE TRESTNÍHO ZÁKONA	17
1.3 SPECIFIKACE PACHATELE HOSPODÁŘSKÉHO TRESTNÉHO ČINU	18
1.3.1 Trestní odpovědnost fyzický a právnických osob	19
1.4 TYPICKÉ ZNAKY HOSPODÁŘSKÝCH TRESTNÝCH ČINŮ	19
2 HOSPODÁŘSKÉ TRESTNÉ ČINY OD ROKU 1989.....	21
2.1 ZLOČINY BÍLÝCH LÍMEČKŮ	22
2.2 FAKTURAČNÍ PODVODY	23
2.3 POJISTNÉ PODVODY	24
2.4 ÚVĚROVÉ A DOTAČNÍ PODVODY	26
2.5 PADĚLÁNÍ A POZMĚŇOVÁNÍ PENĚZ	27
2.6 LEGALIZACE VÝNOSŮ Z TRESTNÉ ČINNOSTI	27
3 ANALÝZA HOSPODÁŘSKÝCH TRESTNÝCH ČINŮ	29
3.1 VYBRANÉ HOSPODÁŘSKÉ TRESTNÉ ČINY ZA OBDOBÍ 2010 – 2015	29
3.2 PŘÍČINY HOSPODÁŘSKÝCH TRESTNÝCH ČINŮ	34
3.2.1 Vliv recidivy na páchaní trestné činnosti	36
4 MOŽNOSTI PREVENCE	39
4.1 REPRESE A PREVENCE.....	39
4.2 EFEKTIVNÍ PREVENTIVNÍ OPATŘENÍ.....	40
4.2.1 EET jako ochrana proti daňovým únikům	41
4.2.2 Organizace bojující proti hospodářské kriminalitě	42
ZÁVĚR.....	45
POUŽITÁ LITERATURA.....	46
SEZNAM PŘÍLOH.....	49

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1: Výsledky korelační analýzy.....	37
Tabulka 2: Podíl recidivistů na páchání trestné činnosti	37

SEZNAM ILUSTRACÍ

Obrázek 1: Míra zjištěných a objasněných zpronevěr	30
Obrázek 2: Míra zjištěných a objasněných podvodů	30
Obrázek 3: Míra zjištěných a objasněných neoprávněného držení platebního prostředku.....	31
Obrázek 4: Míra zjištěných a objasněných pojistných podvodů	32
Obrázek 5: Míra zjištěných a objasněných úvěrových podvodů.....	33
Obrázek 6: Míra zjištěných a objasněných dotačních podvodů.....	34

SEZNAM ZKRATEK A ZNAČEK

BKP	bezpečnostní kód poplatníka
ČR	Česká republika
ČSÚ	Český statistický úřad
EET	elektronická evidence tržeb
EU	Evropská unie
FIK	finanční identifikační kód
FO	fyzická osoba
PKP	podpisový kód poplatníka
PO	právnícká osoba
Sb.	Sbírka zákonů
s.r.o.	společnost s ručením omezeným
TrZ	Trestní zákon č. 40/2009 Sb.
ŽivnZ	Živnostenský zákon č. 455/1991 Sb.

ÚVOD

Tato bakalářská práce se zabývá problematikou hospodářské kriminality. Práce se zaměřuje na hospodářskou kriminalitu jako pojem, na jednotlivé příčiny páchaní hospodářských trestných činů a možnosti prevence, jak předcházet těmto činům a potírat toto odvětví kriminality.

Hospodářská kriminalita je ve své podstatě nenásilná trestná činnost. Je vnímána jako nebezpečná zejména pro svůj mimořádný sociální a ekonomický dopad na společnost a vnitřní stabilitu státu. Specifikem hospodářské kriminality jsou obrovské finanční škody, které odčerpávají 10-15 % hrubého domácího produktu a mají destruktivní dopad na celý chod společnosti. Finanční škoda a zásadní vliv hospodářské kriminality na hospodaření státu je důvod, proč se zabývat problémem hospodářských trestných činů a vnímat hospodářskou kriminalitu jako hrozbu.

V první kapitole je obecně popsán pojem hospodářská kriminalita. Vysvětleny jsou rozdíly mezi ekonomickou a finanční kriminalitou. Popsána je hospodářská kriminalita z trestněprávního hlediska a stručná charakteristika pachatele. V závěru první kapitoly jsou vyjmenovány základní charakteristické znaky hospodářských trestných činů.

V druhé kapitole je zmíněn historický vývoj České republiky (ČR), a proč je rok 1989 významným milníkem ve vývoji hospodářské kriminality. V této kapitole jsou popsány příčiny s otevřením hranic a příčiny změn uvnitř ČR. Dále je práce věnována jednotlivým hospodářským trestným činům, jak z pohledu teorie tak i praxe.

Třetí kapitola je věnována analýze vybraných trestných činů z hlediska četnosti za šestileté období od roku 2010–2015. Analýza se zabývá vzájemnou závislostí recidivy na objasněných trestných činech. Vzhledem k zjištění jednotlivých příčin páchaní hospodářské kriminality a vyhodnocení možností, jak se hospodářské kriminalitě bránit.

Tato práce je obecným přehledem hospodářských trestných činů, příčin páchaní a možností prevence. Obsáhnout celou problematiku hospodářské kriminality je nad rámec bakalářské práce.

Cílem práce je analyzovat vývoj hospodářských trestných činů v České republice od roku 1989, vymezit a definovat hlavní příčiny trestné činnosti a zhodnotit možnosti prevence.

1 HOSPODÁŘSKÁ KRIMINALITA

Hospodářská kriminalita představuje negativní jev. Zásadní problém je neustálý vývoj hospodářské kriminality a výskyt nových forem této kriminality. Rozsah hospodářské kriminality významně ovlivňuje kvalitu života společnosti. Také má velký dopad na celkové hospodaření státu, a to zejména na jeho příjmovou složku. Podle Kuchty hospodářská kriminalita v ČR dosahuje takového rozměru, že destabilizuje celé hospodářství a narušuje i právní vědomí občanů [8].

Majetková trestná činnost je jedním z nejběžnějších typů hospodářské trestné činnosti. Dalšími typy jsou pak podvody v nákupním procesu, praní špinavých peněz, podplácení, korupce, fakturační podvody, úvěrové podvody, pojistné podvody a novější typ, počítačová kriminalita.

Pro definici pojmu hospodářská kriminalita existují různá synonymická označení, např. hospodářská trestná činnost nebo ekonomická kriminalita. Za podmínky respektování požadavku obecnosti definice lze hospodářskou kriminalitu považovat za kriminalitu s mimořádným sociálním a ekonomickým dopadem na vnitřní stabilitu státu. Odhalování hospodářské trestné činnosti je složitým občansko-právním, ekonomickým a trestněprávním procesem. Z těchto důvodů je vyžadována speciální odbornost a stálé vzdělávání

a osvojování nových znalostí u pracovníků činných v trestním řízení i u pracovníků státní správy.

Definic, které mají charakterizovat a vymezit hospodářskou kriminalitu je mnoho. Pro tuto práci je vhodné zmínit definici amerického kriminologa Edwina H. Sutherlanda z roku 1939. E. H. Sutherland popisoval hospodářský zločin jako jednání, které spáchala vysoce vážená a společensky postavená osoba v rámci svého povolání, která využívala přitom své důvěryhodnosti, vyplývající z jejího vysokého sociálního statusu a prestiže, která náleží k této společenské vrstvě [8]. Tato definice získala pracovní název jako „*kriminalita bílých límečků*“ (white dollar crime).

Opakem kriminality, kterou páchají vysoce postavené osoby, tzv. bílé límečky, je „*kriminalita modrých límečků*“ (blue dollar crime), nebo „*kriminalita malého muže*“, která představuje jako pachatele zločince z „*podsvětí*“, což je prostředí organizovaného zločinu známého loupežemi, krádežemi, zpronevěrami, podvody, únosy a vraždami. Toto označení se v českém právním prostředí uchytilo a užívá se často i v kriminalistické praxi [7]. Z velmi obecného úhlu pohledu stojí za zmínku i další definice J. Chmelíka, který hospodářskou

kriminalitu definuje jako „*společensky škodlivé jednání popsané ve zvláštní části trestního zákoníku, poškozující nebo ohrožující hospodářský pořádek, systém ekonomických a souvisejících právních vztahů, jejich fungování a oprávněné zájmy subjektů těchto vztahů*“ [7, str. 11].

Tato definice je však velmi obecná, a proto ji Chmelík dále konkretizuje [8, str. 17]. Níže jsou uvedeny protiprávní jednání, která

- „*bez ohledu na postavení pachatele naplňují skutkovou podstatu některých trestných činů vyjmenovaných v šesté hlavě zvláštní části trestního zákona,*
- *naplňují skutkovou podstatu jiného trestného činu, pokud při jeho páchání jsou pachatel nebo poškozený v postavení subjektů vykonávajících podnikatelskou činnost a trestná činnost souvisí s jejich podnikáním,*
- *naplňují skutkovou podstatu jiného trestného činu, pokud k němu došlo ve vztazích založených na obchodní nebo pracovní právní úrovni vůči zaměstnavateli, nebo na základě jiného právního vztahu souvisejícího s hospodářstvím, ekonomikou nebo financemi,*
- *naplňují skutkovou podstatu trestných činů veřejných činitelů a trestných činů souvisejících s úplatkářstvím, pokud je spáchal představitel veřejné správy při výkonu své pravomoci v souvislosti s plněním hospodářských úkolů v obecném zájmu nebo takové jednání proti tomuto představiteli směřovalo,*
- *slouží k legalizaci trestné činnosti, nebo*
- *jsou zařazena do hospodářské kriminality v mezinárodních dokumentech (Corpus juris).“*

1.1 Ekonomika a kriminalita

V podkapitole ekonomika a kriminalita budou objasněny pojmy ekonomická a finanční kriminalita. Oba pojmy vycházejí podle Chmelíka z ekonomie, což je věda o činnostech, které se týkají výroby a směny statků, dále zkoumá, jak různé společnosti užívají omezené zdroje k výrobě užitečných komodit a jak je rozdělují mezi různé skupiny ve společnosti.

Ekonomiku můžeme rozdělit na 3 druhy:

1. ekonomika legální,
2. ekonomika stínová (šedá),
3. ekonomika ilegální (nelegální, černá).

Ekonomika legální je ekonomika běžná bez jakéhokoliv nebezpečí a nástrah na rozdíl od ekonomiky ilegální, která působí mimo právní i společenský rámec, který porušuje už jenom svou pouhou existencí. Jelikož se černá ekonomika vyznačuje i svou latencí, lze škody v národním hospodářství pouze odhadovat. Tento hospodářský problém se pohybuje v řádu až několika miliard korun. Do ilegální ekonomiky patří zejména praní špinavých peněz. Stínová ekonomika se sice pohybuje v právním prostředí, ale některými jevy se ekonomice legální vymyká a získává jevy ekonomiky černé a působí tedy také kontraproduktivně.

Z makroekonomického a kriminalistického hlediska je šedá ekonomika výsledkem nerovnováhy na trhu. Zatímco nelegální ekonomika je produktem kriminálního prostředí a někdy také i produktem organizovaného zločinu. Pro ekonomiku legální, šedou i nelegální je hlavním společným znakem zisk [6]. Rozdíl je možné najít ve způsobu, jakým ekonomika legální, šedá, nebo nelegální zisku docílí.

Hospodářská kriminalita se dělí na dva typy:

1. *trestné činy s nepřímým dopadem na ekonomiku* - hlavně majetková kriminalita obecně, a která zároveň zahrnuje i rámec hospodářské kriminality;
2. *trestné činy přímo atakující ekonomiku* - označována jako ekonomická kriminalita nebo také jako finanční kriminalita [7].

1.1.1 Ekonomická kriminalita

Mezi pojmy hospodářská kriminalita a ekonomická kriminalita existuje značná nejasnost. Podle Balouna je hospodářská kriminalita spolu s kriminalitou finanční podřazena ekonomické kriminalitě. To znamená, že podle Balouna je ekonomická kriminalita rozdělena na hospodářskou kriminalitu a finanční kriminalitu. Toto pojetí je však ojedinělé.

Většina autorů, např. Chmelík nebo Fryšták, souhlasí s názorem, že kriminalita hospodářská a ekonomická kriminalita jsou synonyma a mohou být navzájem zaměňovány [1].

Podle doporučení Rady Evropy je ekonomický zločin popisován následujícími delikty:

- nekalá soutěž,
- celní trestní činy,
- falešné firmy,
- trestné činy spojené s účetnictvím,
- počítačové trestné činy,
- kartelové trestné činy,
- podvádění spotřebitelů,
- podvodné získávání dotací,
- burzovní a bankovní trestné činy,
- trestné činy proti životnímu prostředí,
- trestné činy vztahující se k regulaci peněz a oběživa aj.

Zde si lze všimnout, že ekonomický zločin popisován Radou Evropy má téměř identický obsah jako hospodářská kriminalita. Ekonomická kriminalita může být definována například podle Chmelíka jako *„ekonomické jednání, které je realizováno v ekonomickém prostředí za využití ekonomických nástrojů, a jeho realizátory jsou fyzické osoby znalé tohoto prostředí a znalé způsobů využívání těchto nástrojů“* [8, str. 23].

Přes veškeré snahy popsat ekonomickou kriminalitu jako samostatné odvětví hospodářské trestné činnosti není možné. Pocit, že se jedná o dva různé jevy, může být z důvodu, že v ČR se používá častěji pojem hospodářská kriminalita, zatímco ve světě je více využíván pojem ekonomická kriminalita [7].

1.1.2 Finanční kriminalita

Finanční kriminalita je představována jako jednání, které směřuje proti fungování bankovního systému, kapitálového trhu a finančních institucí, jako jsou banky, burzy, investiční společnosti, fondy, penzijní fondy a pojišťovny. Mezi typické formy finanční kriminality podle Fryštáka [5] patří:

- přijímání vkladů podnikatelskými subjekty bez bankovní licence za účelem dalšího zhodnocení;
- bankovní podvody při zprostředkování úvěrů, podvody s transferem peněz, a akreditivy, falešnými směnkami a šeky, bankovními zárukami;
- podvodné operace s cílem skrytého odčerpání majetku hospodářské jednotky (tzv. tunelování, které velmi často splývá s plánovaným konkurzním řízením);
- pojišťovací podvody, a s tím související fingování pojistné události;
- tzv. *insider trading*, neoprávněné využití informace doposud nikoli veřejně přístupné, kterou se někdo dozví dříve než ostatní hospodářské subjekty, které mají na dané záležitosti zájem;
- praní špinavých peněz.

Praní špinavých peněz Fryšták dále definoval jako proces zatajování původu nelegálně získaných finančních prostředků a jejich následné udávání do oběhu [5].

Praní špinavých peněz se může spáchat třemi způsoby:

- *zavedením peněz do legálního finančního oběhu (placement)* – nelegálně získané peníze jsou prezentovány, jako příjmy legální získané z řádné obchodní činnosti; k tomu se využívají podniky, pro které je typická manipulace s finanční hotovostí, jako jsou restaurace, obchody, herny či sázkové kanceláře; dá se setkat i s tím, že jsou tyto špinavé peníze přesouvány do tzv. daňových rájů, např. Kajmanské ostrovy nebo Bermudy, kde jsou benevolentnější právní předpisy ve finančním sektoru;
- *zahlazování stop špinavých peněz (layering)* – špinavé peníze jsou vloženy do finančního systému způsobem placement a jsou různě přesouvány, prostřednictvím finančních transakcí, aby byl zastřen jejich původ; pro zahlazování stop je vhodné třeba Švýcarsko, kde je silně respektováno bankovní tajemství;

- *legalizace výnosů (integration)* - peníze z nelegální činnosti, jsou po provedených finančních transakcích zaváděny do hospodářství tak, aby vznikl dojem, že se jedná o kapitál, který byl získán legálním a nezávadným způsobem; jsou z něj např. kupovány nemovitosti, cenné papíry nebo akcie podniky a následně jsou odváděny i řádné daně; tomuto návratu předcházejí předchozí dva způsoby praní špinavých peněz.

Podle Chmelíka by bylo vhodné popsat možnosti, tzv. tunelování firem [7]. Tunelování představuje různé machinace, kdy je snižována hodnota firmy, aktiva jsou různými způsoby vyváděna na jiné subjekty. Růžička uvádí zejména tyto způsoby páčání:

- *nájezdnictví*, které je založeno na tom, že valná hromada, kterou ovládají nájezdníci titulu hlasovací majority, rozhodne o transakcích s majetkem společnosti; představenstvo tuto operaci provede, čímž dojde k poškození společnosti a sníží její hodnotu;
- *odčerpávání neboli odsávání zisku* – to lze provést tak, že se založí společnost s ručením omezeným nebo menší akciová společnost; management původní společnosti pak začne do této společnosti prodávat svůj majetek za podstatně nižší cenu než je obvyklá; zároveň se na nově vytvořenou společnost přenesou i zakázky původní firmy; původní firma však stále vyrábí, ale její zisk se ředí, nebo ztrácí v dodavatelské či odběratelské firmě;
- *provizní činnost je jednodušší forma tunelování* a také těžko napadnutelná; vzniká tak, že ředitel podniku nebo jiná vysoce postavená osoba uzavře výhodný obchod např. s dodavatelem nebo odběratelem, ti mu vyplácejí provizi, která ale není oficiální, tudíž neprochází účetnictvím;
- *snižování ceny podniku je poměrně častý jev*, který předchází privatizaci; hospodářská situace firmy se úmyslně zkrsluje, nebo zhoršuje, aby cena firmy byla co nejnižší; takto obvykle postupuje management firmy, který se snaží levně přijít k podílu ve firmě, nebo bude za tuto činnost náležitě odměněn někým dalším, kdo má o firmu zájem.

I přes rozdílné názory mnoha odborníků je finanční kriminalita součástí hospodářské kriminality. Zaujímá v ní své specifické místo jako kriminalita svého druhu se specifickými atributy.

Prokazování hospodářské kriminality nebo kriminality finanční je velice obtížné, protože vyžaduje vysoké odborné znalosti a praxi, jak z oblasti trestního práva, obchodního práva, finančního práva tak i z práva občanského [7].

1.2 Hospodářské trestné činy podle Trestního zákona

Dne 8. 1. 2009 byl schválen nový Trestní zákon č.40/2009 Sb., který nabyl účinnosti dne 1. 1. 2010. Nový TrZ se nachází ve Sbírce zákonů ČR pod č. 40/2009 a současně byl zrušen dřívější československý trestní zákon č. 140/1961 Sb. Původně platící TrZ řadil činy z pohledu ochrany subjektu do II. hlavy zvláštní části. Nový TrZ tuto skupinu trestných činů zařadil do hlavy VI. zvláštní části nového TrZ.

Hospodářské trestné činy jsou významnou částí TrZ každé demokratické země, která je založena na tržní ekonomice, protože je nutné zajistit trestněprávní ochranu ekonomiky před trestnou činností. Proto jsou hospodářské zájmy chráněny i v dalších hlavách TrZ, a to v hlavě V. – trestné činy proti majetku, v hlavě IX. – trestné činy proti ČR, cizímu státu a mezinárodní organizaci a lze zde uvést i hlavu VIII. – trestné činy proti životnímu prostředí.

V rámci trestněprávního pojetí, O. Novotný definuje hospodářskou kriminalitu jako kriminalitu zaměřenou proti hospodářskému řádu a jeho fungování, při kterém dochází i k zneužívání hospodářských nástrojů, nebo jde o veškerou kriminalitu pachatelů činných v hospodářském životě společnosti v členění trestné činy proti státním financím (např. padělání peněz nebo daňové úniky), proti národnímu hospodářství (např. neoprávněné podnikání), proti podniku ve významu largo sensu (např. nekalá soutěž) a proti veřejnosti (např. poškozování věřitele) a na závěr také definuje hospodářskou kriminalitu jako kriminalitu, která se vyskytuje v oblasti ekonomiky, kam patří nejen hospodářské trestné činy podle hlavy VI. zvláštní části TrZ, ale také majetkové trestné činy podle hlavy V., které jsou posuzovány v rámci ekonomiky a ne jen proti jednotlivci [8].

Vzhledem ke skutečnosti, že od 1. ledna 2010 je účinný nový TrZ, je v příloze A uveden přesný výčet hospodářských trestných činů podle zvláštní části trestního zákona č. 40/2009 Sb.

Nicméně nejvíce trestných činů, které patří k hospodářské kriminalitě, lze najít v hlavě V., kde jsou trestné činy proti majetku. V první řadě se jedná o trestný čin **zpronevěry dle § 206**. Zpronevěra vzniká, pokud si někdo přisvojí cizí věc, která mu byla svěřena a způsobí tak na cizím majetku škodu, i kdyby nepatrnou. Další častým trestným činem je **podvod dle § 209**, specifické druhy podvodu jako je **pojistný podvod dle § 210**, **úvěrový podvod dle § 211**,

dotiční podvod dle § 212. Hned za podvodem následuje **provozování nepoctivých her a sázek dle § 213.** Dále sem řadíme **podílnictví podle § 214, podílnictví z nedbalosti dle § 215, legalizace výnosů z trestné činnosti dle § 216, legalizace výnosů z trestné činnosti z nedbalosti dle § 217, lichva dle § 218, poškození věřitele dle § 222** nebo **zvýhodnění věřitele dle § 223.** Najde se zde i mnoho dalších činů, které se statisticky řadí mezi hospodářské trestné činy, ale nejsou tak běžné a často prošetřované.

1.3 Specifikace pachatele hospodářského trestného činu

Pachatelem je v širším slova smyslu osoba, která svým jednáním uskutečnila všechny znaky trestného činu. Za pachatele trestného činu je považován podle TrZ i spolupachatel nebo účastník.

Pachatel hospodářské činnosti obvykle nevyniká žádnými projevy asociálnosti, je bez narušených sociálních vazeb, jak tomu bývá zejména u majetkové trestné činnosti. Co je však typické pro pachatele hospodářských trestných činů, tak to je negativní dílčí posun právního vědomí zejména vůči hospodářské soustavě a kázni.

Motivem neboli příčinou pachatelů této trestné činnosti je zisk, osobní obohacení nebo získání jiného prospěchu, kterým může být například služba, výsada, příslib nebo získání postavení apod. [6].

O získání těchto výhod nebo obohacení se obvykle snaží zejména podnikatelé, manažeři, zaměstnanci, společníci nebo klienti. Klienti to jsou obvykle v rámci pojistných podvodů. Oproti podnikatelům, kteří využívají svého postavení v rámci kriminality bílých límečků.

Pro představu a shrnutí rozdílů lze pachatele popsat dvěma způsoby. Pachatel, který je *naivní a lehkomyšlný*. V tom případě nehraje roli sociální postavení, ale to, pokud je pachatel vytrvalý, může se mu podařit proniknout do lukrativních forem majetkového obohacení, jak v rámci krádeží daní tak i úplatkářství nebo v rámci fakturačních, úvěrových nebo pojistných podvodů [6].

Dalším typem pachatele je *manipulátor, tzv. bílý límeček*. Tato osobnost ovládá schopnosti, jako je dosažení moci, vlivu a majetku prostřednictvím jiných lidí. Předpokladem pro takovou osobu je umění se prosadit, schopnost navázat kontakty za účelem zvýšení důvěryhodnosti, mít vysoce vyvinuté kombinační myšlení a představitost. Takový pachatel se nebojí riskovat, improvizovat a umí se přizpůsobit nenadálým situacím. Dalším charakteristickým znakem je i to, že chce být uznáván, mít uplatnění a má tendence poměřovat svou vinu vůči okolí neboli jí relativizovat [7].

1.3.1 Trestní odpovědnost fyzický a právnických osob

V rámci popisu pachatele hospodářské trestné činnosti je důležitým faktorem trestní zodpovědnost, jak u fyzických osob tak rovněž u osob právnických neboli firem. Pachatelem může být FO starší 15 let, která byla v době spáchání hospodářského trestného činu příčetná.

V minulosti chyběla právě v souvislosti s hospodářskou a majetkovou trestnou činností v právní úpravě trestní odpovědnost právnických osob. Názory na zavedení trestní odpovědnosti PO se lišily. Zastánci, kteří byli pro zavedení této odpovědnosti, argumentovali tím, že mnoho trestných činů v hospodářské oblasti právě páchají PO a těžko lze učinit individuální trestní odpovědnost, a to zejména z důvodu nedostatku důkazů. Odpůrci zase argumentovali tím, že trestní právo je založeno na individuálním zavinění. Dále také tvrdili, že PO nemá vlastní vůli a bez vlastní vůle nemůže existovat vina, a tím pádem ani trestní odpovědnost [12].

I přes neshodující se názory došlo 27. října 2011 ke schválení zákona č. 418/2011 Sb. o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim, ale účinným se stal až 01. 01. 2012. Pro zákon č. 418/2011 Sb. je typické, že aby byla stíhána PO, musí být prokázán úmysl nejenom jednatele, ale prospěch musí mít i celá firma.

1.4 Typické znaky hospodářských trestných činů

Hospodářská kriminalita je typická tím, že se jedná o **latentní trestnou činnost**. To znamená, že je to kriminalita skrytá, která se těžko odhaluje a dokazuje [7]. Proto je nutno ji vyhledávat a z části bývá oznamována kontrolními orgány (např. finanční úřady) a občany. Dále lze oslovit firmy, které poskytují úvěry a půjčky a jejich dlužníci se dostali do insolvence.

V dnešní době policie většinou vyšetřuje hospodářské trestné činy, které jsou oznamovány ze 70 -75 % trestním oznámení a ze zbylých 25 % se policisté věnují vyhledávací činnosti.

Dalším typickým znakem podle Chmelíka je **anonymita**. K této osobní distanci dochází mezi pachatelem a obětí obvykle v případech celních, pojišťovacích či daňových únicích, u podvodů s úvěry nebo i podvodného čerpání státních dotací. U tohoto znaku je typické, že zde není poškozená konkrétní osoba, ale jsou poškozeny zájmy státu a státní pokladna.

Nízká kriminální citlivost je velmi podstatným znakem. Každého člověka citově zasáhne více zpráva o pachateli, který spáchal vraždu, než o tom, že někdo vytuneloval podnik. Z určitého úhlu pohledu je tento postoj zcela logický, nicméně dnešní společnost začíná hospodářskou kriminalitu vnímat s větší vážností.

Pachatelé hospodářské trestné činnosti se velmi rychle přizpůsobují momentální situaci i právnímu systému. Jelikož dokážou velice rychle na tyto změny reagovat a využít je ve svůj prospěch, lze charakteristickým znakem uvést **variabilitu a dynamičnost**.

V souvislosti s variabilitou a dynamičností hospodářské kriminality se nabízí další charakteristický znak, a to samotná **obtížnost při odhalování a dokazování** hospodářských trestných činů. Tato obtížnost vyplývá zejména z nedostatků důkazů proti pachateli, jelikož v případě těchto činů nelze zanechat takové stopy jako u tradičních kriminálních deliktů. V případě hospodářské kriminality se zajišťují zejména písemné a materiální důkazy a velmi často se využívá znaleckých posudků, které jsou velmi detailně a odborně zpracované [7].

Dalším vysoce nebezpečným charakteristickým znakem jsou **vazby** hospodářské kriminality **na organizovaný zločin** a následné pronikání kriminality do státních složek a politiky. V České republice se o organizovaném zločinu mluví velmi často, např. v případě Berdychova gangu, lehkých topných olejů, kauze Unipetrol a dalších. Organizovaný zločin je velmi vážným problémem, zejména svým kapitálem, jelikož může zásadně ovlivnit chod státu, a byla by narušena demokracie státu [2].

Mezinárodní propojení spočívá v odlivu zisku, z trestné činnosti do zahraničních peněžních ústavů, a to zejména v případech, kdy tento zisk není prostředkem investic. Toto propojení zaručuje pachateli vysokou anonymitu jako vkladatele. Z toho pak vychází i možná propojenost na mezinárodní organizovaný zločin.

2 HOSPODÁŘSKÉ TRESTNÉ ČINY OD ROKU 1989

V této kapitole je popsán vývoj a charakteristika základních trestných činů, které se na území ČR objevily od roku 1989 po současnost. Svou existencí mají zásadní dopad na sociální i ekonomickou stabilitu.

Hlavní příčiny výskytu hospodářských trestných činů kolem roku 1989 jsou spojovány s otevřením hranic, které se otevřely 17. listopadu 1989. V důsledku otevření hranic začal proces prolínání zemí navzájem, objevování nových možností, zboží, služeb aj. V tomto období dochází k zásadním změnám v naší ekonomice. Jelikož otevřené hranice umožňují zvýšený pohyb osob a zboží přes hranice, tvoří se nové provedení ekonomického trhu se silnější vazbou na zahraničí. Vysoký význam má i tok zahraničního kapitálu a z něj vyplývající pohyb majetku a významné sumy peněz plynoucí do české ekonomiky. Zároveň do české ekonomiky vstupuje zahraniční kapitál. Vstupuje se do komunikačního systému a technologií, o kterých se lidem před listopadem 1989 ani nezdálo.

Vzhledem k dřívější izolaci od západního kapitalistického světa dochází nejen k změně pohledu na ekonomiku zemí, ale i ke změnám v uspořádání společnosti a smýšlení ve společnosti. Lidé měli možnost po otevření hranic vidět, jak fungují jiné státy a sledovat jejich ekonomiku. Na změny však nebyl ekonomický, ani právní systém připraven. Nově vzniklá situace dala prostor pro zrod organizovaného zločinu a hospodářské kriminality.

Dalším faktorem vzniku hospodářských trestných činů byly příčiny změn uvnitř ČR. V důsledku náhlých změn ve společnosti a v ekonomickém systému nastal legislativní chaos a značná netransparentnost v mnoha právních úkonech. Právní řád, který fungoval v době komunismu už na nové podmínky a příležitosti nestačil, a nebyl problém si v legislativě najít beztrestné cestičky a možnosti. Přesto, že některé zastaralé právní normy pozbyly v roce 1989 platnosti, tak vytváření nových právních norem a legislativy se tvořilo velice pomalu a zdlouhavě. V nově vznikajícím prostředí zásadně chyběly potřebné zákony, které by upravovaly ekonomické chování subjektů, a tresty za jejich porušení.

Právě tato absence legislativního ošetření umožnila mnoha lidem získání obrovského majetku snadným způsobem na hranici zákona a nebylo možné jim tyto činy dokázat a získat majetek zpět [14]. V této době pochybil i státní aparát, který neměl dostatek praktických zkušeností. Výkonu moci bránila nedokončená a nedokonalá legislativa. Soudci, úředníci a další orgány měly až příliš svázané ruce, které jim komplikovaly snahu zvládnout hospodářskou kriminalitu, vymýtit, nebo stanovit alespoň určité mantinely.

Díky tomu, že finanční, živnostenské a celní úřady, orgány činné v trestním řízení jako jsou policie, soudy, státní zastupitelství, jakožto i mnoho dalších institucí státu se teprve začínalo učit, jak aplikovat v praxi novou legislativu. Hospodářská kriminalita se vyvíjela rychleji a ovládla značnou část ekonomiky.

Jako ukázkový příklad nedokonalé legislativy lze uvést zákon č. 427/1990 Sb., tzv. „malá privatizace“ a č. 92/1991 Sb. o převodu majetků státu na jiné osoby, tzv. „velká privatizace“. Zákony „o privatizaci“ umožnily mnohým lidem, kteří se v nedokonalé legislativě rychle adaptovali, snadno získat vysoké zisky a obrovský majetek z vlastnictví státu do soukromého vlastnictví, nebo do vlastnictví právnických osob [6].

Výčet hospodářských trestných činů není komplexní. Jsou zde uvedené zejména nejběžnější a nejznámější hospodářské trestné činy obohacené o případy z praxe oddělení Hospodářské kriminality v Rychnově nad Kněžnou.

2.1 Zločiny bílých límečků

Podle E. H. Sutherlanda, kterému v roce 1949 v New Yorku vyšla jeho kniha s názvem „White Collar Crime“, která představuje trestnou činnost tzv. činnost bílých límečků. Týká se převážně hospodářské trestné činnosti a finančních deliktů osob z vyšších společensko-ekonomických profesních skupin [11]. Sutherland tvrdil, že zločinci z řad bílých límečků jsou relativně více chráněni před trestním stíháním, díky svému společenskému postavení, protože při vnímání trestné činnosti příslušníků vyšších tříd dochází ze strany represivních orgánů ke „class bias“ [12] vedoucí ke zvýšené toleranci. Dle Scheinosty „class bias“ v Sutherlandově pojetí znamená mírnější vnímání a posuzování kriminality příslušníků vyšších společenských vrstev ve srovnání s toutéž kriminalitou páchanou příslušníky nižších společenských vrstev, protože se jednak u vyšších vrstev obecně předpokládá větší kultivovanost a menší sklon k páchání trestné činnosti, jednak se spáchaná trestná činnost posuzuje u vyšších vrstev shovívavěji. Subjektivní dojem, který je vyvolán sebevědomým příchodem potenciálního pachatele, oblečeného do skvěle padnoucího značkového obleku, dávajícího na obdiv své odborné znalosti a také své konexe, k výsledku, navíc často v doprovodu renomovaného obhájce, je zcela jiný, než při příchodu „obyčejného“ pachatele.

Dnes lze chápat trestnou činnost tzv. bílých límečků jako hospodářskou trestnou činnost, páchanou při výkonu profese představitelem legálního podnikání, tj. obcházení pravidel a porušování zákonů v rámci výkonu profese na místě, které to umožňuje, s cílem získat vyšší zisk [12]. Scheinosta „bílé límečky“ stručně definuje jako osoby bez kriminální minulosti,

ale schopné zneužít své pozice v podnikatelské sféře. Stejný autor klade rovnítko mezi tzv. bílé límečky a kvalifikované pachatele hospodářské trestné činnosti a vyslovuje předpoklad o převaze tzv. bílých límečků mezi pachateli hospodářské kriminality [12].

Zločin bílých límečků se dá názorně vysvětlit například na kauze Unipetrol, ve které figuroval i nynější ministr financí Andrej Babiš. První pochybnosti se vyskytly v roce 2001. Babiš začal být vyšetřován kvůli podivnému získání a vedení společnosti Lovochemie, a to díky podílu ve firmě Proferty, která vlastnila 51 % společnosti Lovochemie [15]. Poté si firma Proferty vzala na zisk z tohoto podílu úvěr u IPB ve výši půl miliardy Kč. Babiš v rámci společnosti Agrobohemie, která byla v jeho vlastnictví, skupoval akcie Lovochemie a z pozice minoritního akcionáře, prosadil navýšení základního jmění společnosti Lovochemie, se kterým firma Proferty souhlasila, i když se navýšení neúčastnila. Po navýšení Agrobohemie získala majoritní kontrolu na Lovochemii a zadlužená Proferty šla do likvidace.

Větší problém a pochybnosti nastaly až při privatizaci Unipetrolu. Kdy pan ministr Babiš přiznává, že pomohl polské firmě PKN Orlen. S touto firmou uzavřel v roce 2003 smlouvy, podle kterých mu firma PKN Orlen měla po privatizaci prodat 5 chemických firem spadajících pod Unipetrol za 3 miliardy Kč. Civilní rozvědky prodej do polských rukou Unipetrolu důrazně nedoporučovala, a to oprávněně. Poláci po zisku Unipetrolu v roce 2005 dohodu nedodrželi, obměnili celé vedení firmy a nový management zajistil, že požadovaná pětice firem měla již trojnásobnou hodnotu. Vše napovídalo jednání bílých límečků díky postavě Andreje Babiše, který se ve vyšších kruzích uměl pohybovat. Vše nasvědčovalo tomu, že prodej 5 firem za zvýhodněnou cenu měl být úplatou za to, že Babiš dovolí polské firmě PKN Orlen zprivatizovat [15].

2.2 Fakturační podvody

Fakturační podvody se objevily počátkem 90. let. Cílem fakturačních podvodů bylo odebrat zboží v co největší hodnotě, kdy nesmí proběhnout hotovostní platba a je vystavena faktura s lhůtou splatnosti.

V praxi tento hospodářský trestný čin probíhal jednoduše. Pachatel si založil živnost a vystupoval jako podnikatel s předmětem podnikání nákup a prodej zboží za účelem dalšího prodeje. Další variantou bylo založení obchodní společnosti a odebrání vysoké množství zboží. Pachatel byl zaveden do registru odběratelů a obdržel dodací list a fakturu na odebrané zboží splatnou obvykle do 14 až 21 dní. Problém nastal v momentě, kdy pachatel v pozici odběratele fakturu nezaplatil a zboží již prodal ve svůj prospěch.

Po těchto zkušenostech se dodavatelé snažili o ověření solventnosti a solidnosti odběratele. Prověření solventnosti odběratele probíhalo tak, že zboží na fakturu dali odběrateli, až po několika hotovostních odběrech. Samozřejmě ani to pachateli nezabránilo v podvodech. Jelikož učinil několik menších odběrů, které zaplatil v hotovosti a po odběru většího zboží na fakturu zboží nezaplatil.

Další obranou mělo být předložení výpisu z účtu, který měl být zárukou, že faktura již byla zaplacená a peníze jsou na cestě. Po předložení tohoto dokladu bylo zboží na fakturu teprve vyskladněno odběrateli. Bohužel ani to nezabránilo pachatelům v podvodech. Podvodníci si zakládali účty s minimálním vkladem a padělali výpis z účtu a po předložení falešného dokladu o platbě zboží získali.

V případě fakturačních podvodů je na místě zmínit pojem „bílý kůň“. V podvodech, kde figuruje osoba jako, tzv. bílý kůň, se již jedná o organizovanou skupinu a ne jednotlivce. Podstatou tohoto způsobu provedení fakturačního podvodu je cílem sehnat osobu nízkého intelektu, snadno manipulovatelnou a částečně i naivní, které se opatří živnostenské oprávnění, případně může být i jediným jednatelem a společníkem společnosti s ručením omezeným. Poté je na tuto osobu provedeno co nejvíce odběru zboží na fakturu.

U fakturačních podvodů se může spojit kriminalita nenásilná s kriminalitou násilnou. Organizovaná skupina v době, kdy se jejich bílý kůň stane bezpředmětným, se pokusí bílého koně zbavit fyzickou likvidací a opatří si někoho jiného a ve fakturačních podvodech pokračují dál. Násilné jednání v případě fakturačních podvodů je ojedinělé a rozhodně nelze říci, že se tak stane vždy.

Tyto podvody měly zásadní ekonomický dopad na podvedené firmy, které mohly jenom těžko fungovat bez zaplaceného zboží a těžko mohly splácet své finanční závazky. Podvedené firmy se pak dostávaly do druhotné platební neschopnosti a vedlo to ke krachům těchto firem.

2.3 Pojistné podvody

Pojistné podvody se nejvíce vyskytovaly v 90. letech 20. století. U pojistných podvodů je patrný značný nárůst profesionality pachatelů. Profesionalita a propracovanost pojistných podvodů zasahuje do všech oblastí pojišťovnictví, zejména pak do pojištění motorových vozidel a do všech kategorií neživotního pojištění, např. pojištění odpovědnosti, majetkové pojištění, pojištění nemovitosti nebo domácnosti dále pak i do životního pojištění.

Celá podstata pojistných podvodů spočívá v tom, že pachatel uvede pojistitele v omyl a to způsobem, že poskytne nepravdivé informace nebo zkreslené údaje o pojistné události.

Nepravdivými informacemi nebo zkreslenými údaji bývají podrobnosti o vzniku a průběhu pojistné události, případě zkreslené skutečnosti uvedené v pojistné smlouvě (např. nepravdivá hodnota vozu).

Obvyklým případem je pojistná událost, kterou pachatel finguje už od počátku. K pojistné události ve skutečnosti vůbec nedošlo a údaje uvedené pachatelem ve formuláři o pojistné události jsou zcela smyšlené.

Dalším případem je, kdy k pojistné události skutečně dojde, ale pachatel pojistného podvodu a zároveň poškozený nahlásí více odcizených či poškozených věcí, zkreslí hodnotu odcizených věcí, nebo uvede zkreslené údaje o celé události nebo škodě.

Nejběžnějším jevem v 90. letech 20. století byly krádeže drahých vozidel, která byla vždy velice propracovaně pojištěná. Tímto se obvykle živili celé organizované skupiny pachatelů a postup byl následující. Organizovaná skupina si vzala zpravidla na leasing větší množství vozidel, kdy zaplatili akontaci a první splátku. Vozidlo bylo samozřejmě velmi dobře pojištěno u příslušné pojišťovny proti odcizení a poškození. Tato vozidla pak byla nahlášena jako ukradená. V té době už obvykle jezdila v zemích bývalého Sovětského svazu, Polska nebo byla rozebrána na náhradní díly. To samozřejmě příslušná pojišťovna mohla těžko dokázat a nezbývalo jí nic jiného, než plnit pojistnou událost.

Za pojistný podvod je považováno i fingoané odcizení motorového vozidla, kde předmětem zájmu je obsah jeho nákladu. Jednalo se zpravidla o kamionovou dopravu, která se zabývala dovozem či vývozem zajímavého zboží, jako jsou například cigarety, elektronika nebo textil. Postup je takový, že pachatel nechá pojistit vozidlo s nákladem a na zboží má již sjednaný odbyt. Na předem dohodnutém místě dojde k fingoané krádeži, kde se s odstupem času najde vůz, ale zboží nikoli. Odcizení je poté nahlášeno na policii a pojišťovnu, pachatel dostává zboží zaplacené dvakrát.

Do pojistných podvodů se dá zařadit mnoho podobných činů, jako jsou například zinscenované dopravní nehody, zapálení pojištěných nemovitostí aj. Lze předpokládat i vývoj a nárůst pojistných podvodů v pojištění rizik spojených s výpočetní technikou [7].

Příčinou pojistných podvodů je obvykle hledání snadných zisků, vytěžení maximálního prospěchu vůči státu a například i nezaměstnanost, která vede k závěru, že je omluvitelné okrást jiný subjekt ale to je omyl.

2.4 Úvěrové a dotační podvody

Poskytování úvěrů nemusí být pouze činností bank, a to z důvodu, že není vyloučena z působnosti zákona č.455/1991 Sb., o živnostenském podnikání. Tudíž se jedná o živnost, která není uvedena v žádné příloze živnostenského zákona, jedná se o živost volnou ve smyslu § 19 písm. c) ŽivnZ, kde není jako podmínka živnosti odborná způsobilost [7].

Nejčastěji jsou poskytovány úvěry v hotovostní, nebo bezhotovostní formě. Tyto úvěry představují závazek dlužníka, který je povinen v dohodnuté době vrátit věřiteli zpět hodnotu úvěru navýšeného o úroky. Úvěry lze dle doby poskytnutí dělit na krátkodobé (se splatností do jednoho roku), střednědobé (se splatností do 4-5 let) a dlouhodobé (se splatností nad 5let).

Rozdíl mezi úvěrovým a dotačním podvodem spočívá v tom, že peníze zapůjčené formou úvěru musíme věřiteli ve sjednané době vrátit, zatímco dotace se nevrací.

Ukázkovým příkladem úvěrového podvodu je případ z první poloviny 90. let 20. století, kdy ještě neexistovalo ustanovení úvěrového podvodu. Veškeré úvěrové podvody byly vyšetřovány pouze jako podvody. V Královéhradeckém regionu působila firma LITER s.r.o., která se zabývala hostinskou činností. Jediným společníkem a jednatelem byl pan Novák. Na jeho firmu LITER s.r.o. přišlo trestní oznámení ze Státního podniku Lázně Velké Losiny, že jim dluží 60 000 Kč za poskytnutý rekreační pobyt pro zaměstnance jeho firmy. V průběhu šetření, policie zjistila, že pan Novák převedl formou prodeje svou firmu na pana Bohouše. Tento muž měl základní vzdělání a živil se jako příležitostný dělník na stavbách, což se zdálo policii podezřelé. Z toho důvodu se policie začala o firmu LITER s.r.o. zajímat blíže a zjistila, že firma má závazek u Komerční banky a.s. ve výši 60 000 000 Kč. Tyto peníze byly na nákup zámečku u Českých Budějovic, který byl ale oceněn na částku 85 000 000 Kč a byl zástavou pro poskytnutý úvěr.

Z pohledu banky bylo vše v pořádku, jelikož měla v zástavě nemovitost, která byla o větší hodnotě než poskytnutý úvěr. Firma měla více věřitelů, a proto po čase skončila v konkurzu a správce konkurzní podstaty se snažil uspokojit pohledávky věřitelů. Správcem najatý znalec z oboru oceňování nemovitostí však došel k tomu, že zámeček má hodnotu 3 500 000 Kč. Firma, která zámeček prodávala, ho údajně měla pořídit za cenu 2 000 000 Kč. Z čehož vyplývá velice vydařený obchod pro prodávající firmu, a to zisk ve výši 58 000 000 Kč.

Pan Novák poté ujišťoval policii, že se jednalo o výhodný obchod, protože měl dohodnutého partnera z Německa, který chtěl do zámečku investovat a měl velký podnikatelský záměr. Nakonec údajně ale partner odstoupil a z podnikatelského plánu sešlo.

Bohužel se policii nepodařilo prokázat nikomu z účastníků tohoto podvodu naplnění skutkové podstaty, takže v tomto případě jim podvod prošel. Na tomto příkladu lze vidět již zmíněná propracovanost hospodářské trestné činnosti a velice těžké prokázání.

2.5 Padělání a pozměňování peněz

Padělání a pozměňování peněz je velice častým trestným činem. Již od 1989, kdy se otevřely hranice a začala k nám proudit falešná měna ve formě dolarů a marek, se začaly objevovat padělky i naší koruny. Bohužel procento dopadení pachatele je velmi nízké.

Padělané, či pozměněné peníze jsou uváděny do oběhu obvykle skupinou pachatelů. Pro takové skupiny jsou charakteristické malé padělatelské dílny, které produkují padělky střední úrovně nebezpečnosti. Pokud však používají kvalitní reprodukční techniku nebo počítačovou techniku je úroveň nebezpečnosti a nerozeznání padělku velmi vysoká.

Padělky peněz se řadí do pěti tříd podle své kvality padělání. Třída jedna až dvě je pro neznalce k nerozeznání od skutečné měny. Třída tři a čtyři je po bližším pozorování poznatelná. V případě páté třídy se obvykle jedná o kopii měny pořízenou například na kopírce. Úspěch v padělání či pozměnění peněz spočívá zejména v tom, že málokdo si při přebírání peněz, bankovky detailně prohlíží, než je uloží do peněženky nebo pokladny.

Ve skupině pachatelů se členové podílejí, jak na výrobě tak i udávání peněz do oběhu. Nejčastějším obdržitelem falešných bankovek jsou obvykle obchodní domy nebo peněžní ústavy. Pachatelé platí v obchodních domech, protože není tolik času na jejich kontrolu a kontrolují se zejména bankovky vyšších hodnot (1 000 Kč, 2 000 Kč a 5 000 Kč). V případech bankovek nižší hodnoty se falešné peníze poznají až při odvodu tržby, kdy je pozdě na dopadení pachatele.

Zajímavý případ v rámci padělání peněz se odehrál v obci Deštné nad Orlicí. V roce 1999 policie řešila výskyt falešných bankovek v hodnotě 100 a 200 korun. Bankovky se objevovaly po celém kraji v restauracích a v novinových stáncích. Kvalita zdařilosti se hodnotila stupněm 4 a jednalo se o bankovky zhotovené na laserové tiskárně. Pachatelem byl nakonec sedmnáctiletý student, který tyto bankovky tvořil na zařízení svého otce, a pak je s kamarády pouštěl do oběhu. Tento student takto zhotovil a uvedl do oběhu více než 50 kusů bankovek.

2.6 Legalizace výnosů z trestné činnosti

Legalizace výnosů z trestné činnosti, neboli praní špinavých peněz je proces proměny příjmů získaných trestnou činností na legální majetek prostřednictvím legálního finančního

systemu. Toto jednání představuje zakrytí nezákonného způsobu nabytí nezákonných peněžních prostředků s úmyslem vytvořit dojem, že se jedná o zisk nabytý legálním způsobem. Legalizace se koná obvykle v přeměně, nebo v převodu takto získaného majetku, v zastření jeho původu a nakládáním s cílem legalizace.

Legalizace výnosů z trestné činnosti je pro pachatele nezbytná už jenom z důvodu, aby jejich trestná činnost nebyla odhalena a takto získané prostředky nebyly zabaveny a pachatelé byli potrestáni vysokými tresty za protiprávní jednání. Cílem takto organizovaných skupin není samotná trestná činnost, ale její zisk, který z této činnosti plyne. Praní špinavých peněz je vlastně prostředek k získání finančních zdrojů bez hrozby odhalení jejich původu.

Způsoby legalizace výnosů jsou velmi různorodé. Mezi nejstarší metody patří umělé navyšování obratu ve firmách, které pracují s hotovostí. K tomuto způsobu legalizace je nutné, aby pachatel nebo organizovaná skupina měla k dispozici nebo jinak ovládala podnik, ve kterém je obvyklá manipulace s hotovostí, např. kavárna, hotel apod. Výnos nelegální trestné činnosti je poté přidán k zisku z činnosti legální. Po sečtení těchto dvou zdrojů provozovatel zaplatí daň ze zisku a veškeré příjmy se stanou legální. Takový postup legalizace je typický pro výnosy z prodeje drog, prostituce apod.

Dalším způsobem jsou fingované výhry, kde pachatel nebo člen organizované skupiny, za nelegální prostředky zakoupí hrací žetony a v přiměřené míře se zapojí do hry, přičemž si hlídá rozsah finančního zapojení, aby toho moc neprohrál a většina prostředků se dala zlegalizovat. Po určité době hru ukončí, odevzdá žetony a vyplatí se mu zbylá částka, nebo požádá a uložení na účet. Poté se tyto nelegálně nabyté peníze jeví jako výhra [7]. Existuje i mnoho dalších způsobů a pachatelé stále nové vyhledávají.

3 ANALÝZA HOSPODÁŘSKÝCH TRESTNÝCH ČINŮ

V této kapitole bude provedena analýza příčin hospodářských trestných činů za období 2010–2015. Cílem této analýzy je vyhodnocení nejčastějších příčin vybraných hospodářských trestných činů.

3.1 Vybrané hospodářské trestné činy za období 2010 – 2015

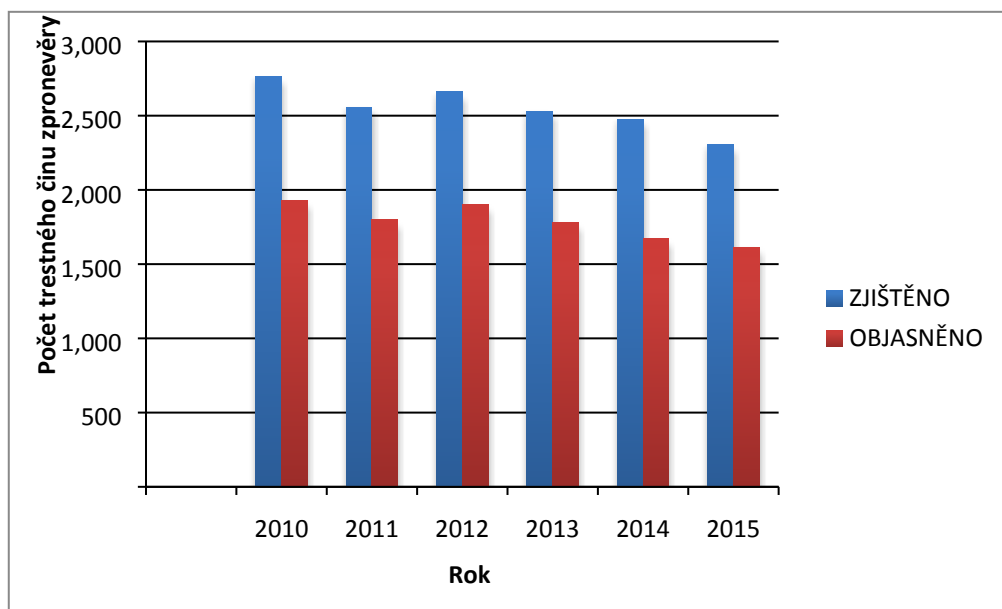
V praktické části bakalářské práce bude provedena analýza četnosti vybraných hospodářských trestných činů, prognóza do budoucnosti a závislost na míře recidivy.

Podle údajů Policie ČR bylo vybráno několik hospodářských trestných činů, se kterými není neobvyklé se setkat v policejní praxi. Jedná se o trestný čin zpronevěry, podvodu, trestného činu proti měně, pojistného podvodu, úvěrového podvodu, dotačního podvodu, neoprávněného držení platebního prostředku, krácení daní a podvodu proti sociálnímu zabezpečení a nemocenskému pojištění. V sestavách kriminální statistiky došlo ke změnám. Dne 1. 1. 2010, vstoupil v účinnost zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, který zavedl dělení trestných činů na přečiny a zločiny. Od tohoto okamžiku není možné sledovat pouze spáchané trestné činy, jak tomu bylo do 31. 12. 2009, ale je potřeba sledovat celkem 3 kategorie nápadu trestné činnosti, a to:

- přečiny,
- zločiny,
- případy, které jsou kvalifikovány podle předchozího zákona č. 140/1961 Sb., trestního zákona.

Níže jsou charakterizovány a číselně přiblíženy vybrané hospodářské činy, kterými se bude analýza zabývat.

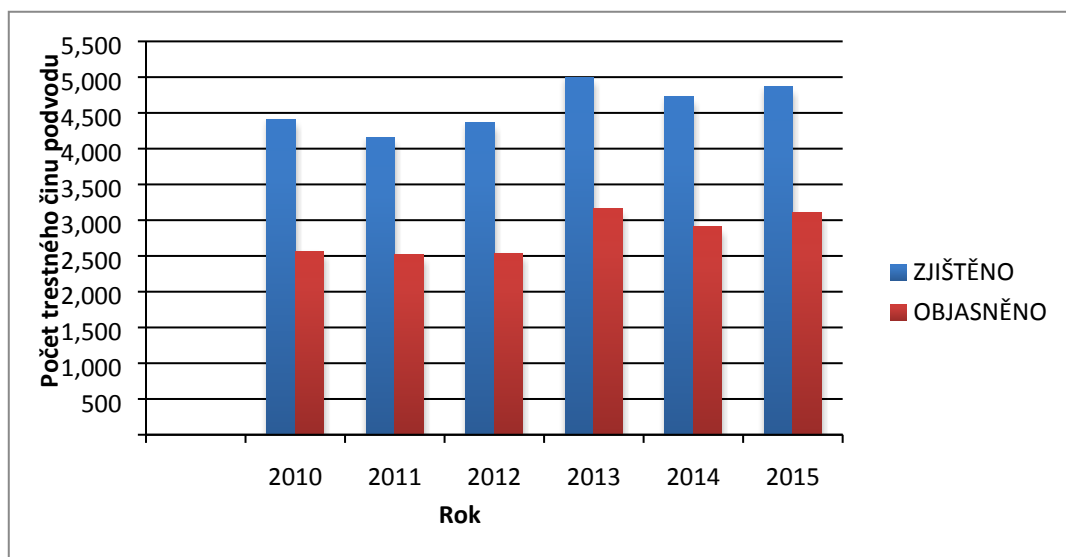
Zpronevra svěřeného majetku neboli defraudace, patří mezi majetkové trestné činy hlava V. - §206 trestního zákona. Zpronevra je typická jednáním pachatele, který z titulu svého pracovní zařazení (např. pracovník účtárny či pokladny) bude na základě padělaných, nebo pozměněných příjmových a výdajových dokladů přesouvat finanční prostředky zaměstnavatele na svůj soukromý účet [5].

Obrázek 1: Míra zjištěných a objasněných zpronevř

Zdroj: [9]

Jak je možné na obrázku 1 sledovat, tak vývoj zpronevř v jednotlivých letech relativně stejný. Míra zjištěných zpronevř vždy převažuje nad objasněnými, ale není zde možné uvést, že v některých letech zpronevra zásadně vzrostla.

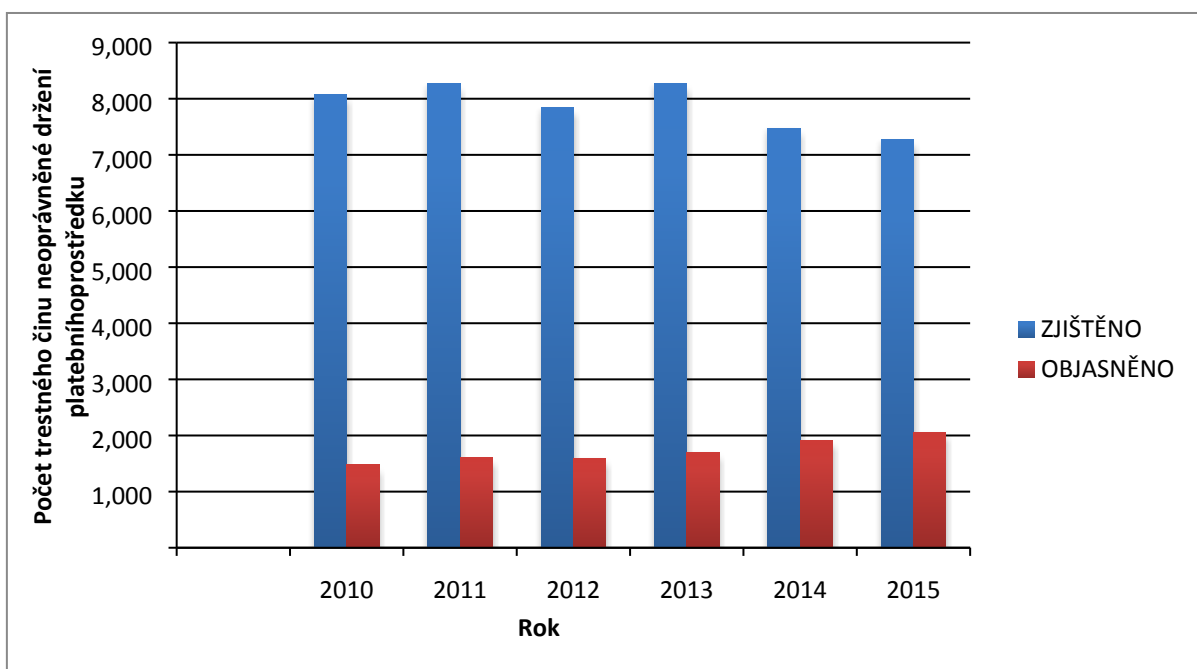
Obrázek 2: Míra zjištěných a objasněných podvodů

Zdroj: [9]

Podvodu podle § 209, se dopustí ten, kdo sebe, nebo jiného obohatí tím, že uvede někoho v omyl, využije něčího omylu, nebo zamlčí podstatné skutečnosti, a způsobí tak na cizím majetku škodu, nikoli nepatrnou. Pachatel, který se dopustil podvodu, bude pak potrestán odnětím svobody až na dvě léta, zákazem činnosti nebo propadnutím věci [19]

Na obrázku 2 lze sledovat vývoj podvodů v jednotlivých letech. V letech 2010 – 2012 je situace obdobná, zatímco v roce 2013 je možné sledovat mírnější nárůst zjištěných podvodů. Tento nárůst je podobný i v následujících letech. Míra objasněných podvodů je prakticky stejná v celém zkoumaném období, tudíž je možné vyvodit, že prokazování podvodů je obtížné a není možné všechny podvody řádně prokázat.

Neoprávněné držení platebního prostředku, dříve evidováno podle trestního zákona č.140/1961 Sb. - § 249b. Nyní podle nového trestního zákona č. 40/2009 Sb. - § 234 jako *neoprávněné držení, pozměnění nebo padělání platebního prostředku* patří k dílu 1 – Trestné činy proti měně a platebním prostředkům. Neoprávněné držení, pozměnění nebo padělání platebního prostředku se dopustí ten, kdo sobě nebo jinému bez souhlasu oprávněného držitele opatří, zpřístupní, přijme nebo přechovává platební prostředek jiného, zejména nepřenositelnou platební kartu identifikovatelnou podle jména nebo čísla, elektronické peníze, příkaz k zúčtování, cestovní šek nebo záruční šekovou kartu [19].

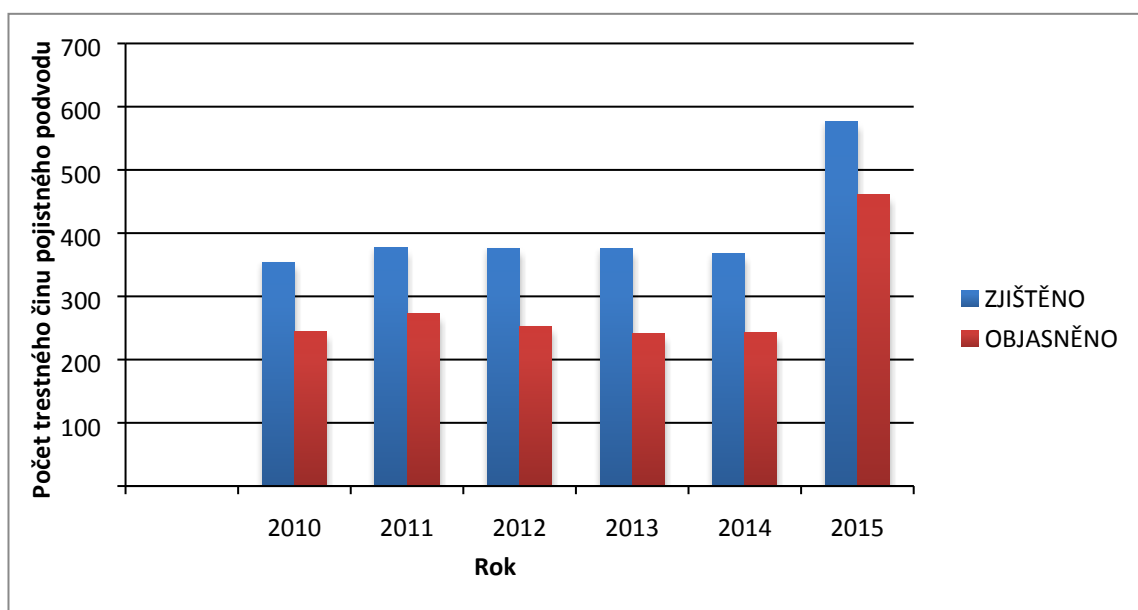

Obrázek 3: Míra zjištěných a objasněných neoprávněných držení platebního prostředku

Zdroj: [9]

Na obrázku 3 je možné hodnotit míru zjištěných a objasněných držení platebních prostředků v jednotlivých letech. Na první pohled je vidět, že míra zjištěných velice zásadně převažuje nad objasněnými drženými a to zejména z důvodu komplikovaného dohledání pachatele. Jelikož platební prostředek používá do doby, než je např. platební karta zablokována a pak se karty zbaví. Poté se velice komplikovaně dá prokázat vina.

Pojistného podvodu podle § 210, se dopustí ten, kdo při sjednávání pojistné smlouvy nebo při uplatnění nároku na plnění uvede nepravdivé nebo zkreslené údaje, kdo úmyslně vyvolává pojistnou událost nebo, kdo stav vyvolaný pojistnou událostí udržuje.

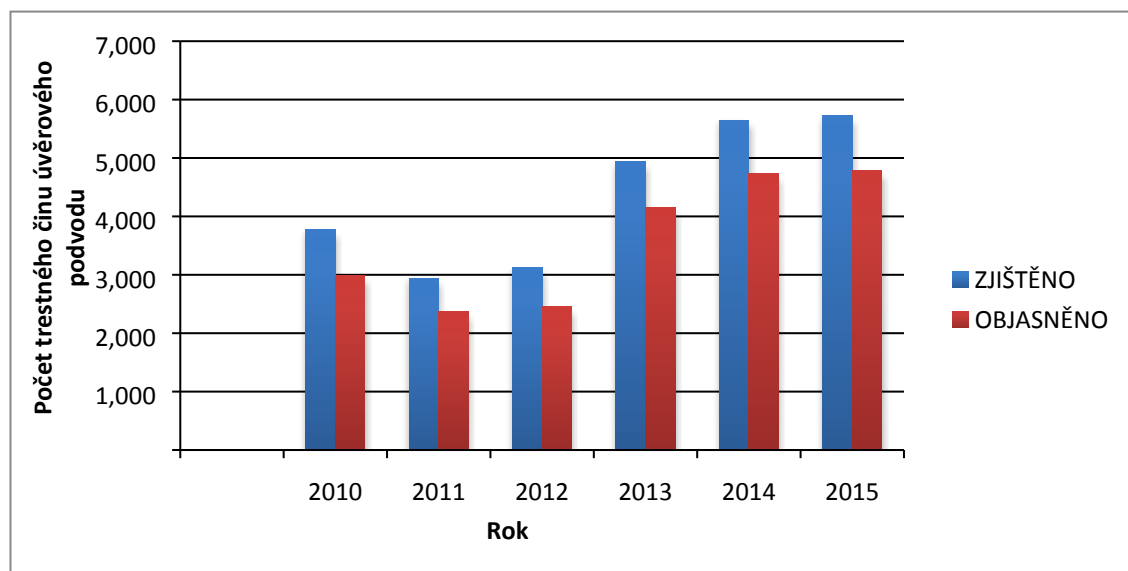

Obrázek 4: Míra zjištěných a objasněných pojistných podvodů

Zdroj: [9]

Na obrázku 4 je možné sledovat míru zjištěných a objasněných pojistných podvodů. V případě pojistných podvodů byl vývoj do roku 2015 relativně shodný. V roce 2015 je možné sledovat nárůst, jak zjištěných, tak i objasněných pojistných podvodů. Pachatelé se přiklánějí k pojistným podvodům v dnešní době častěji, už jenom proto, že si pojištění platí a chtějí ho využít, akorát v situaci, kdy podají nepravdivé nebo zkreslené informace a to je špatně. Někteří pachatelé pojistným podvodem řeší i svou špatnou finanční situaci, např. zapálení nemovitosti a po té vymáhání pojistky.

Úvěrového podvodu podle § 211, se dopustí pachatel, který při sjednávání úvěrové smlouvy uvede nepravdivé nebo hrubě zkreslené údaje. Pachatel při jednání s bankou nebo s jinou nebankovní institucí (např. se stavební spořitelnou) uvede hrubě zkreslené nebo nepravdivé informace týkající se zejména návratnosti daného úvěru nebo hodnoty zastavované nemovitosti či věci. V případě tohoto podvodu je důležitá součinnost odhadce, který hodnotu uměle nadhodnotí [5].

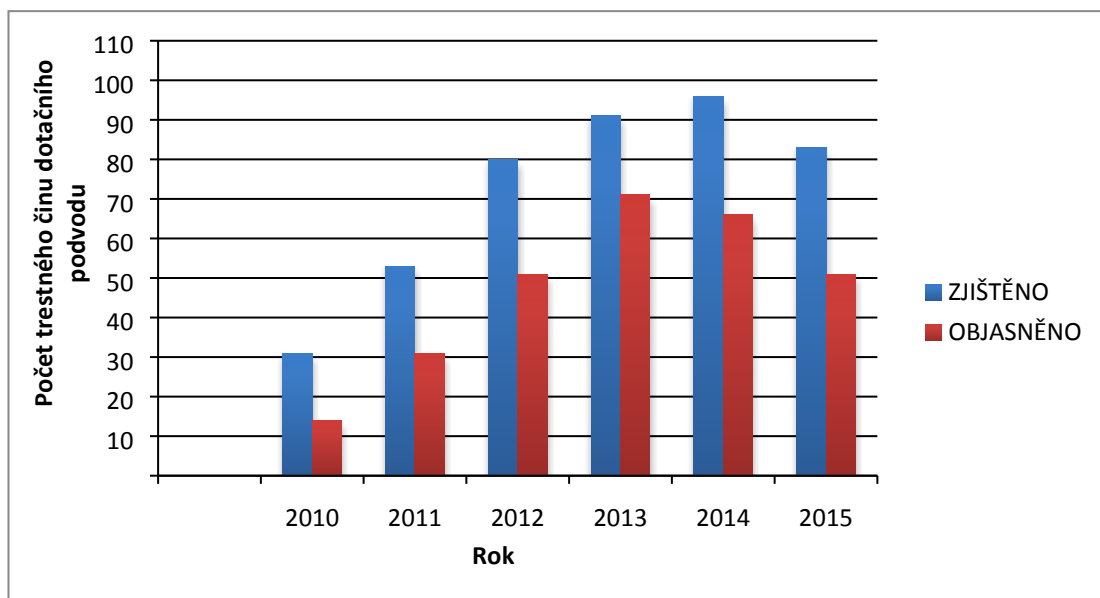

Obrázek 5: Míra zjištěných a objasněných úvěrových podvodů

Zdroj: [9]

V případě úvěrových podvodů je možné sledovat postupný vývoj. V letech 2011 a 2012 i mírný pokles. Následující vzrůst úvěrových podvodů je možné sledovat z důvodu novodobých možností a vlivu sociálního vnímání, kdy se společnosti nezdá úvěrový podvod tak nebezpečný.

Dotační podvod podle § 212, páchají ti, kteří v žádosti o poskytnutí dotace uvedou nepravdivé nebo zkreslené údaje nebo ti, kteří požadují dotaci na jiný, než určený účel. Dotace je vylákána pod záminkou nepravdivých údajů a účelové dotace jsou použité na jiný účel. V tomto případě je možné se setkat i s korupčním jednáním.

Obrázek 5: Míra zjištěných a objasněných dotačních podvodů

Zdroj: [9]

V případě dotačních podvodů je možné vidět jednoznačný postupný vývoj a myšlení pachatelů, kteří si uměli vyvodit, že dotační podvody se jim vyplatí a jejich objasněnost není vždy jistá. I přesto se dá říci, že míra objasněnosti je vůči zjištěným činům pozitivní, i když se nikdy neprokážou všechny dotační podvody.

3.2 Příčiny hospodářských trestných činů

Cílem praktické části bakalářské práce je analyzovat příčiny hospodářské trestné činnosti. Mezi příčiny hospodářské kriminality lze zařadit zejména změny v ekonomice, otevření hranic, sociální faktory, úroveň legislativy, úroveň morálky a právního vědomí a chyby a omyly v trestní politice.

Změnami v ekonomice je myšlen především vývoj, kterým ČR prošla. Jedná se zejména o změnu ekonomiky plánované na ekonomiku tržní, změnu vlastnických vztahů, privatizaci majetku, restituce a rozvoj soukromého podnikání. Ekonomika tržní přinesla převážně klady, ale vzhledem k jejímu průběhu přispěla i k rozmachu kriminality, a to i hospodářské. Kriminalita se vyskytovala ve zcela nových formách, na které nebyly právní normy připravené. Hospodářské kriminalitě přispěla i legislativní nestálost, protože zákony se často

měnily a personální změny uvnitř státních institucí byly nezřídka zaviněné výměnami politických postů. Takové prostředí hospodářské kriminalitě vyhovovalo, protože státní instituce jako je např. Policie ČR, měla díky nedokonalé legislativě omezené možnosti, jak hospodářskou trestnou činnost omezit či vyrušit úplně.

Otevření hranic, ke kterému došlo po listopadu 1989, a vstup ČR do Evropské unie 1. 5. 2004, ze kterého vyplynul i vstup do tzv. „Schengenského prostoru“ dne 21. 12. 2007, napomohl k cestám a obchodům zejména na západ. V tomto prostoru je možné volně cestovat (za prací, obchodem, studiem i rekreací). Schengenský prostor dovoluje volný vstup občanům EU do ČR. Otevření hranic má více kladů, ale z pohledu negativ je nezbytné zmínit větší výskyt trestné činnosti občanů ČR v zahraničí, pašování kradených předmětů, útky stíhaných a odsouzených osob a naopak ukrývání trestanců jiných států v ČR [5].

Pod pojmem **sociální faktory** si lze představit zejména vliv chudoby, zanedbaný způsob života a nedostatky v sociální a zdravotní péči. Faktor chudoby je novým jevem v souvislosti s problémem nezaměstnaných, a také skupin, které jsou na tom v příjmech hůře než ostatní. Důležitým faktem je, na který je nutno upozornit, že žádná data nepotvrzují lineární růst kriminality vůči nezaměstnanosti a následnému nedostatku příjmů. Z toho vyplývá, že samotná chudoba nevede vždy k trestné činnosti. S chudobou souvisí i vztah mezi chudobou a zločinem naruby. Příčinou je zločinnost z nadbytku, tzv. *zločin z blahobytu*. Transformace ekonomiky, zásadní majetkové přesuny vedly k výraznému obohacení různých skupin lidí a to jak nelegálně, tak legálně. U těchto lidí se, ale cesta za majetkem stala smyslem života a obvykle v nezákonném obohacování pokračovali i přes porušování legislativy.

Po listopadu 1989 nebyla **úroveň legislativy** správně nastavena. Především je legislativou myšlena regulace procesů spojených s ekonomickou transformací v ČR. Původní zákony v trestní oblasti (trestní řád a trestní zákon) pocházeli z roku 1961. Z toho vyplývá, že ve své původní podobě, byť byly novelizovány, nemohly pozitivně reagovat na změny po roce 1989. V dohledné době nebylo možné vytvořit zákony nové, a proto se postupně měnily ty dosavadní. Tento fakt samozřejmě nahrával kriminalitě, jelikož ta byla vždy napřed. Změny v trestním zákoně samozřejmě reagovaly na potřeby účinnějšího postupu proti kriminalitě, ale pouze v té nejzbytnější a nejaktuálnější míře. Trestní úprava nebyla celistvá, komplexní a připravena na nové způsoby trestných činů, které se nabízely u tržní ekonomiky.

V roce 2009 se stal účinným nový trestní zákon č. 40/2009 Sb., který je vůči kriminalitě flexibilnější a pojímá široký okruh skutkových podstat a výše trestů s přihlédnutím a typ a způsob provedení činů.

V souvislosti s úrovní legislativy je důležité zmínit i **práci orgánů v trestním řízení**. Policie prošla po listopadu 1989 zásadními změnami. Mnoho pracovníků odešlo a řada nových přišla. Autoritu a důvěryhodnost policie ovlivnilo zjištění o tom, jak policie působila v předlistopadovém období. Činnost policie měla být zejména přínosem proti kriminalitě, a ne její překážkou [5]. Práce orgánů v trestním řízení se týkala i justice.

Stav morálky a právního vědomí je dalším aspektem, který je příčinou hospodářské kriminality. Nezbytné je zdůraznit citlivost vnímání hospodářské kriminality, jelikož společnost nevnímá kriminalitu hospodářskou, tak problematicky, jako kriminalitu násilnou.

Dalším aspektem příčin hospodářské kriminality jsou **chyby a omyly v trestní politice**. Zde je zásadní zmínit udílení milostí prezidentem ČR. V případě těchto amnestií se dá s jistotou říci, že mají dopad na vzestupu zločinnosti, protože většina trestaných se do vězení brzo zase vrací. S ohledem na tuto skutečnost je provedena lineární regrese v oblasti recidivy u hospodářských trestných činů.

3.2.1 Vliv recidivy na páchání trestné činnosti

Vlivem recidivy se tato práce zabývá z důvodu, že je cílem analyzovat příčiny hospodářské kriminality. Vzhledem k tomu, že vnímání hospodářské kriminality společností je různorodé, je recidiva u hospodářské kriminality trestána jinou délkou trestů než opakovaná např. násilná kriminalita. Proto pak pachatelé po odpykání trestů za hospodářský trestný čin páchají hospodářskou trestnou činnost znovu, jelikož se jim to vyplatí.

Analýza studuje závislost dvou veličin, a to objasněných trestných činů a počet recidivistů, které jednotlivé trestné činy spáchali. Zkoumaným obdobím je šestileté období od roku 2010 až do roku 2015. Hospodářské trestné činy, jimiž se analýza zabývá, byly vybrány na základně četnosti počtu zjištěných činů, které se stávají nejčastěji. Vzájemnou závislost mezi dvěma veličinami, lze zkoumat pomocí korelační analýzy. Nejprve byl vytvořen histogram, který je zobrazen v příloze B.

Z histogramu lze říci, že data mají normální rozdělení pravděpodobnosti. Pro ověření závislosti byla určena hodnota Pearsonova korelačního koeficientu (1). Dále byl proveden test významnosti korelačního koeficientu. Testována byla hypotéza $H_0: \rho = 0$, tedy mezi veličinami neexistuje vztah, oproti alternativní hypotéze $H_1: \rho \neq 0$, mezi veličinami existuje vztah. Hypotéza byla testována na hladině významnosti (alfa) = 0,05. Hodnota testovacího kritéria T byla počítána pomocí vztahu (2). Výsledky korelační analýzy zobrazuje Tabulka 1.

Testovací kritérium se vypočítá podle vzorce:

$$T = \frac{r}{\sqrt{1-r^2}} * \sqrt{n-2} \quad (2)$$

Kdy platí, že:

n – počet prvků,

r – koeficient korelace.

Tabulka 1: Výsledky korelační analýzy

Hodnota korelačního koeficientu	0,968265
Testovací kritérium T	22,59
Kritická hodnota $t_{1-\alpha/2;n-2}$	2,032244

Zdroj: vlastní zpracování

Hypotéza H_0 se zamítá, pokud hodnota testovacího kritéria spadá do kritického oboru hodnot -2,032244 až 2,032244. V opačném případě je lineární závislost mezi veličinami prokázána. Z provedené analýzy vyplývá, že mezi sledovanými veličinami existuje statisticky významný vztah, H_0 byla zamítnuta a byla přijata hypotéza H_1 .

Z důvodu prokázaného vysokého vlivu recidivistů na páchání trestné činnosti, bude podrobněji analyzován počet spáchaných trestných činů recidivisty v souvislosti s vybranými trestnými činy.

Sledovat se bude provázanost těchto dvou veličin u vybraných hospodářských trestných činů. Podíl spáchaných trestných činů recidivisty na celkovém počtu trestných činů dle jejich kategorií je znázorněn v Tabulce 2.

Tabulka 2: Podíl recidivistů na páchání trestné činnosti

Rok	Zpronevěra	Podvod	Neoprávněné držení platebního prostředků	Pojistný podvod	Úvěrový podvod	Dotační podvod
2010	0,407158	0,516355	0,604068	0,318367	0,487936	0,214286
2011	0,409116	0,47619	0,635572	0,333333	0,40625	0,354839
2012	0,401157	0,48189	0,527376	0,478261	0,407	0,137255
2013	0,391793	0,511378	0,663529	0,433884	0,448842	0,098901
2014	0,443182	0,535604	0,705544	0,465021	0,440017	0,560606
2015	0,408302	0,482149	0,677999	0,364425	0,412171	0,372549
průměr	0,410118	0,500594	0,635681	0,398882	0,433703	0,289739

Zdroj: [9]

Po prostudování jednotlivých hodnot je možné sledovat bližší vzájemnou závislost a tím pádem i vyšší recidivu u neoprávněného držení platebního prostředku. Zatímco nejnižší vzájemnou závislost je možné vidět v případech dotačních podvodů za jednotlivé roky. U zpronevěry, podvodu, pojistného podvodu a úvěrových podvod je vzájemná závislost v jednotlivých letech relativně stále stejná, bez významných změn.

Při bližším zkoumání roku 2013, kdy byla vyhlášena 1.1 2013, tehdejším prezidentem Václavem Klausem, amnestie, nelze říci, že recidiva v rámci objasněných trestných činů zásadně vzrostla. Co je možné sledovat u podvodů, neoprávněného držení platebních prostředků, úvěrových podvodů, je nárůst, který se neprojevil v roce 2013, ale projevil se významněji až v roce 2014. Podstatný je i silný nárůst u dotačních podvodů v letech 2013 – 2014.

4 MOŽNOSTI PREVENCE

Kriminalita je jedním z druhů sociální patologie, jako je i alkoholismus, drogová závislost, dopravní nehodovost, prostituce a další sociálně-patologické jevy, které představují odchylku v normálu ve společnosti. Kriminalita obecně je nejpodstatnějším a nejnebezpečnějším jevem sociální patologie. Jednotlivé jevy sociální patologie nelze oddělit a je třeba na ně pohlížet komplexně, protože jsou vzájemně propojeny.

Vytvoření preventivních opatření spočívá ve vytvoření takového prostředí, aby se pachatelům hospodářské kriminality nevyplatilo tyto trestné činy páchat nebo minimálně, aby se kriminalitě předešlo.

Cílem prevence kriminality je obecně, a v co nejvyšší míře, předcházet kriminalitě, redukovat její škodlivost a četnost, a zároveň v konečném důsledku eliminovat kriminalitu vůbec. Prevence kriminality je speciální oblast, která se zabývá příčinami a má za snahu kriminalitě předcházet. Prevence kriminality představuje záměrné, cílevědomé, plánovité a koordinované působení na příčiny a podmínky kriminality s cílem odstranit je. Druhou možností je, alespoň vhodným výběrem forem a metod působení kriminalitu eliminovat, nebo omezit jej negativní projevy a zároveň tak podpořit vytvoření antikriminogenních podmínek [3].

4.1 Represe a prevence

Nezbytným pojmem týkající se prevence kriminality je pojem represe kriminality. Represe kriminality představuje potírání kriminality jako jevu, a to za použití násilných, ale současně zákonných prostředků. Vzájemný poměr prevence a represe se dá charakterizovat jako preventivní opatření, které bude vytvářet takové podmínky, aby se potencionálním pachatelům ztížilo páchání trestné činnosti a naopak, aby občané měli zájem zákony dodržovat. To znamená, aby podoba trestu jako důsledku spáchání trestné činnosti byla odrazující a aby páchání trestné činnosti nebylo pro občany výhodnější. Pouze účinná prevence může snižovat represi a naopak vhodná represe bude pozitivně posilovat prevenci [3].

V rámci těchto pojmů je nutné vysvětlit i pojem recidiva. Ta se týká pachatelů, kteří své činy vědomě opakují. Tento pojem se objevuje v trestním právu, kdy se stejný pachatel opětovně dopustí trestného činu poté, co byl pravomocně odsouzen za spáchání jiného předcházejícího trestného činu.

V případě recidivy dochází ke zvýšení společenské škodlivosti pachatelova jednání, protože předchozí odsouzení zřejmě nesplnilo svůj výchovný a individuálně preventivní účel a nevedlo k jeho nápravě [19]. V příloze C lze vidět a porovnat recidivu, četnost páčání trestných činů pod vlivem drog a alkoholu nebo páčání trestných činů dětmi.

4.2 Efektivní preventivní opatření

K vytvoření efektivních preventivní opatření je potřeba zhodnotit poznatky o příčinách a faktorů hospodářské kriminality. Pro vytvoření účinných opatření je nezbytné, aby veškerá opatření tvořila jednotný a spolupracující systém [5]. Bylo by těžké zmínit všechna možná preventivní opatření, která by mohla přispět ke snížení nebo snad vymýcení hospodářské kriminality. Proto je nezbytné zmínit alespoň některá z nich. V důsledku celospolečenských změn po roce 1989, které ovlivnily politickou scénu tak i hospodářskou situaci, muselo dojít k zásadním změnám v oblasti trestně právní legislativy a v oblasti práva.

Nejprve je nutné zmínit rok 1990, ve kterém došlo k dekriminalizaci řady deliktů v rámci novely zákona č. 175/1990 Sb. Některá ustavení tohoto zákona byla nově formulována tak, aby odpovídala novým podmínkám a smlouvám, ke kterým se tehdejší Československá federativní republika připojila. Místo zvýšení ochrany zejména celospolečenského majetku na úkor majetku jednotlivce, docházelo k vyrovnání a k ochraně majetku bez ohledu na vlastnictví.

Zde je vhodné si připomenout novelu trestního řádu provedenou zákonem č. 265/2001 Sb., účinnou od 1. 1. 2002. Novelou trestního řádu se v podstatě zjednodušila činnost orgánů činných v trestním řízení. Změna vedla zejména k zjednodušení odhalení, usvědčení a také potrestání pachatele, v co nejkratší době od spáchání trestného činu. Novela posílila význam řízení před soudem na rozdíl od přípravného stádia. Dále posílila vliv státního zástupce při výkonu dozoru v přípravném řízení a při rozhodování v tomto stádiu řízení. V širší míře zde byl i prostor pro zachycení důkazů již v procesní formě, kdy nebyly známé podmínky pro stíhání konkrétní osoby [5].

Kromě legislativních úprav je třeba zmínit i obecně formulovaná preventivní opatření, která se týkají hospodářské kriminality jako celku i jejich jednotlivých forem. Pod jednotlivými preventivními opatřeními si lze představit ztížení dostupnosti živnostenského oprávnění a zápisů do obchodního rejstříku bez řádného prověření adres a místa podnikání. Zabránění nebo omezení podnikání osob, které nejsou bezúhonné, které se opakovaně dostaly do bankrotu nebo, které neuhradili své závazky vůči státu, zavedení povinnosti prokazovat

nabytí peněz v případě získání majetku a vkladů do podnikání, zrušení společnosti z úřední povinnosti v případě vykazování ztráty delší než 5 let apod. [5].

Aktuálně se může zmínit zákon o registračních pokladnách. Tento zákon byl schválen a ve Sbírce zákonů uveden 3. 6. 2005 s účinností od 1. 7. 2005. Pro subjekty, na které se zákon o registračních pokladnách vztahoval, se vytvořila povinnost si zřídit registrační pokladu a zajišťovat tak evidenci tržeb. Subjekty si registrační pokladu měly zajistit nejpozději od 1. 1. 2007. Však již v době projednávání a schvalování se vyskytlo mnoho připomínek, a tak byla účinnost zákona odložena, aby subjekty měly čas se na tuto změnu řádně nachystat. Po odložení se i mezi politiky začalo diskutovat, zda povinnost registračních pokladen je nezbytná. Od 1. 12. 2016 se zavedly registrační pokladny známé pod názvem „EET“ neboli elektronická evidence tržeb do restauračních zařízení.

4.2.1 EET jako ochrana proti daňovým únikům

„EET“ znamená elektronická evidence tržeb. Evidence tržeb je legislativně upravena, zejména zákonem č. 112/2016 Sb., o evidenci tržeb, pak zákonem č. 113/2016 Sb., který mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o evidenci tržeb a vyhláška č. 269/2016 Sb., která upravuje způsob tvorby podpisového kódu poplatníka (PKP) a bezpečnostního kódu poplatníka (BKP) [17].

Na účtence se při placení před tiskem účtenky generuje finanční identifikační kód (FIK), který představuje potvrzení o odeslání finančnímu úřadu a zároveň se na účtence zobrazí BKP. Pokud server finanční úřadu nereaguje ihned a platba se zaeviduje později, nezobrazí se FIK, ale PKP, a platba se odešle později, nejpozději však do 48 hodin.

Elektronická evidence tržeb se vztahuje na subjekty, které platí nebo mají platit daně z příjmů v ČR buď jako FO nebo PO s podnikatelskou činností. Evidenci zjednodušeně podléhají tržby, které pocházejí z podnikatelské činnosti a zároveň byly uhrazeny v hotovosti, platební kartou, šekem, směnkou nebo jinými obdobnými způsoby, např. stravenkou. S výjimkou přímého převodu z účtu na účet, zde není třeba evidence [17].

EET je rozdělena do několika fází zavedení, a to [17].:

1. fáze	1. prosince 2016	ubytovací a stravovací služby;
2. fáze	1. března 2017	maloobchod a velkoobchod;
3. fáze	1. března 2018	ostatní činnosti, vyjma těch ve 4. fázi;
4. fáze	1. června 2018	vybraná řemesla a výrobní činnosti.

První dvě fáze jsou již zavedené, tudíž je možné se jimi blíže zajímat a zhodnotit jejich fungování. Před zavedením EET prezentovalo Ministerstvo financí v čele s ministrem Andrejem Babišem zejména tato pozitiva:

- rovné podmínky na trhu;
- cílenou kontrolu a méně administrativy;
- férovější podmínky pro zaměstnance (odstranění černých výplat „na ruku“, spravedlivější sociální politiku);
- lepší fungování státu (účinnější Finanční správa, lepší výběr daní).

Zejména z důvodu dlouhodobého a systematického krácení daňové povinnosti v podnikání se stát rozhodl pro elektronickou evidenci tržeb. Podle ČSÚ dosahují nevykázané příjmy částky 170 mld. Kč ročně.

Pokud je účelem hodnotit EET jako nástroj proti hospodářské trestné činnosti, dá se říct, že pracovníkům oddělení hospodářské kriminality evidence velice pomáhá k doložení hospodářských trestných činů.

Na druhou stranu při zhodnocení efektivnosti prozatímního fungování EET se nechal Andrej Babiš slyšet, že „EET je ztrátová záležitost. Náklady jsou vyšší, než se podaří vybrat.“, což je k zamyšlení. Přesněji ministr Babiš uvedl, že zvýšení daňových výnosů už nedělá 60 miliard (původní odhad) ani 15 miliard (zpřesněný odhad), ale 4 miliardy. Údajně bylo cílem EET ukončit stav, kdy v českých zemích bylo příliš mnoho drobných podnikatelů [18].

EET jako nástroj při odhalování daňových úniků je hodnocen kladně, ale náklady na tento nástroj prozatím převyšují zisk, kterého se při odhalení hospodářských trestných činů dosáhne [18].

4.2.2 Organizace bojující proti hospodářské kriminalitě

V rámci prevence existují národní orgány a evropské orgány boje s ekonomickou, neboli hospodářskou kriminalitou.

Jak se na první pohled zdá, v případě boje v rámci národních orgánů, např. s legalizací výnosů z trestné činnosti působí zejména Policie České republiky, která měla původně dva útvary, a to útvar odhalování korupce a finanční kriminality a útvar pro odhalování organizovaného zločinu. V létě v roce 2016 se tyto útvary sloučili v jeden a útvar pro odhalování organizovaného zločinu už neexistuje. Dalšími složkou je Ministerstvo financí

České republiky, kde se touto problematikou zabývá Finančně analytický útvar (FAU) a v neposlední řadě důležitou složku v boji tvoří Bezpečností a informační služba (BIS) [4].

Finančně analytický útvar vznikl v roce 1996 jako centrální jednotka, která byla mimo působnost orgánů činných v trestním řízení a měla za úkol zejména prověřovat hlášení od finančních institucí o podezřelých obchodech, činit kroky k pozastavení podezřelých obchodů a podání trestního oznámení, spolupracovat s podobnými útvary v zahraničí a koordinovat uplatnění sankcí, jak tuzemských tak i zahraničních.

Bezpečností a informační služba poskytuje informace policejním složkám, shromažďuje informace o financování terorismu, vyhodnocuje aktivity organizovaného zločinu a sleduje informace k ohrožení bezpečnosti a k nestabilitě ekonomiky státu [4].

Co se týká útvaru odhalování korupce a finanční kriminality, ten měl za úkol získávání, prověřování a vyhodnocování informací. Měl předcházet ekonomické kriminalitě metodickými poznatky, odhalováním, objasňováním, zdokumentováním a v neposlední řadě také vyhledáváním a zajišťováním výnosů z této trestné činnosti. Útvar pro odhalování organizovaného zločinu měl za úkol odhalování, objasňování a dokumentování obvykle násilné kriminality, která měla souvislost např. s vymáháním pohledávek, vydíráním apod. Hlavně neustále mapovala a rozkrývala činnost zločineckých organizací, včetně mezinárodních organizovaných skupin. Otázkou je, jak bude vypadat a hlavně fungovat sloučení těchto útvarů.

V rámci evropských orgánů boje s ekonomickou kriminalitou nám pomáhá Schengenský systém. Vzhledem k Schengenským dohodám, které zahrnují i policejní spolupráci při odhalování i prevenci kriminality. Policejní spolupráce probíhá obvykle formou výměny informací, výměny styčných důstojníků nebo příhraničního sledování a pronásledování podezřelých osob.

Europol (European Police Office) je Evropská policejní instituce se sídlem v Haagu. Svoji činnost vykonává od července roku 1999. Europol se zaměřuje na výměnu operativních informací mezi členskými státy, shromažďování a analýzu informací, vyhodnocování závažných poznatků, vzájemné poskytování analýz, předávání si strategických informací, poznatků a zejména prohlubování znalostí a vyšetřovacích postupů.

Česká republika je členem Europolu, jelikož členem Europolu se stává jakýkoliv stát, který se stane členem Evropské unie.

Mezinárodní organizací, která pomáhá v boji proti hospodářské kriminalitě, je i Interpol. Interpol je mezinárodní organizací kriminální policie s cílem policejní spolupráce mezi členskými státy. Jeho členy jsou také všichni členi Evropské unie a Česká republika se stala členem roku 1993.

Hlavní náplní Interpolu je zajišťování a zlepšování komunikace a spolupráce mezi členskými státy. Interpol má ústřední sídlo v Lyonu a spravuje informační kriminální systém, který obsahuje specializovanou databázi osob, předmětů a případů. Interpol Praha je naší národní ústřednou v České republice.

Výše jsou uvedené nejznámější orgány s boje proti hospodářské kriminalitě. V rámci Evropských orgánů dále existuje EUROJUST, Evropská justiční síť, Projekt „Corpus Juris“ nebo orgán vytvořený Evropskou komisí - OLAF (Organisation de la lutte anti-fraude – European Anti-fraud Office) a poslední AFCOS, který je službou pro koordinaci protikorupčních aktivit a je kontaktním místem mezi členskými státy a orgánem OLAF [4].

ZÁVĚR

Bakalářská práce se zabývala problematikou hospodářské trestné činnosti. Obsahuje definování pojmu hospodářská kriminalita, vysvětlení rozdílů mezi ekonomickou kriminalitou a kriminalitou finanční. Podle skutečností, k jakým práce došla, je možné říci, že hospodářská kriminalita ohrožuje ekonomickou stabilitu země a napadá z podstatné části ekonomický systém.

Po prostudování typických znaků hospodářské kriminality, lze tvrdit, že se jedná o činnost latentní, která má obvykle velmi propracovaný postup a je organizovaná. V práci se dále nacházejí i jednotlivé formy trestných činů, které měly počátek vzniku kolem roku 1989 až do současnosti, obohacené o případy z policejní praxe.

Cílem práce bylo analyzovat vývoj hospodářských činů v České republice od roku 1989. Tento rok byl ve vývoji hospodářské kriminality zlomový, protože v té době se změnilo mnoho aspektů, jak legislativních tak např. i politických, a zločinnost vzrostla.

Dalším cílem bylo vyhodnotit, jaké jsou možnosti prevence a jaké organizace se prevencí zabývají. Blíže se práce věnovala i jednotlivým příčinám páchaní hospodářské kriminality, kde je možné sledovat, jak rozdílně pohlíží společnost na hospodářskou kriminalitu.

Z provedené analýzy vyplývá, že mezi objasněnými trestnými činy a trestnými činy, které spáchali recidivisté, existuje statisticky vzájemný vztah. Z důvodu prokázaného významného vlivu recidivistů na páchaní trestné činnosti, byly podrobněji analyzovány jednotlivé nejčastěji páchané hospodářské trestné činy.

Nejvýznamnější souvislost byla zjištěna v případech neoprávněného držení platebních prostředků a nejnížší lze sledovat v případech dotačních podvodů. Po provedení analýzy je možné tvrdit, že recidiva je zásadní příčinou hospodářské kriminality a jako preventivním opatřením může být úprava legislativy, která by upravovala tresty za hospodářské trestné činy.

Cílem této bakalářské práce bylo seznámení s hospodářskou kriminalitou v České republice. Praktická část byla zaměřena na příčiny hospodářské kriminality a její prevenci. Praktická část byla zpracována podle statistik Policie ČR. Cíl práce byl splněn.

POUŽITÁ LITERATURA

- [1] BALOUN, V., Organizovaný zločin a jeho možné projevy ve finančním sektoru ekonomiky. Praha, IKSP 1999
- [2] BRABCOVÁ, Irena. Hospodářská kriminalita z pohledu kriminologie. Praha: Policejní akademie ČR, 2001, s. 13-15. ISBN 7251-071-1
- [3] BRUNA, Eduard. *Vybrané kapitoly z kriminologie*. 2. vyd. Praha: Vysoká škola finanční a správní, 2014. ISBN 978-80-7408-099-9.
- [4] ČASTORÁL, Zdeněk. *Ekonomická kriminalita a management*. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského, 2011. ISBN 978-80-7452-005-1.
- [5] FRYŠTÁK, Marek. *Hospodářská kriminalita z pohledu teorie a praxe*. Ostrava: Key Publishing, 2007. ISBN 978-80-87071-18-2.
- [6] GRIVNA, Tomáš, Miroslav SCHEINOST a Ivana ZOUBKOVÁ. *Kriminologie*. 4., aktualiz. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2014. ISBN 978-80-7478-614-3.
- [7] CHMELÍK, Jan a Eduard BRUNA. *Hospodářská a ekonomická trestná činnost*. Praha: Eupress, 2015, 202 s. ISBN 978-80-7408-109-5.
- [8] CHMELÍK, Jan, Pavel HÁJEK a Stanislav NEČAS. *Úvod do hospodářské kriminality*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2005, 167 s. Vysokoškolské učebnice (Aleš Čeněk). ISBN 80-868-9813-X.
- [9] POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY. Policie ČR [online]. 2017 [cit. 2017- 03-30]. Dostupné z: <http://www.policie.cz/statistiky-kriminalita.aspx>
- [10] KUČHTA, Josef, Jaroslav FENYK, Marek FRYŠTÁK a Věra KALVODOVÁ. *Hospodářská trestná činnost: multimediální učební text*. 2., dopl. vyd. Brno: Masarykova universita, 2010, 103 s. Multimediální učební text, č. 57. ISBN 978-802-1051-553.
- [11] NOVOTNÝ, O., ZAPLETAL, J. a kol. *Kriminologie*. 2. vydání. Praha: ASPI Publishing, 2004
- [12] RUŽIČ, Dušan. *Vývoj hospodářské kriminality v letech 2003-2008 a její legislativní úprava v České republice včetně porovnání s právní úpravou ve Slovenské republice: (monografie)*. 1. vyd. Kunovice: Evropský polytechnický institut, 2009, 130 s. ISBN 978-80-7314-199-8.

- [13] SCHEINOST, M., *Pojetí organizovaného zločinu a jeho vztah k dalším kategoriím kriminality*. Kriminalistika, 2004, č. 4
- [14] ŠÁMAL, Pavel. *Podnikání a ekonomická kriminalita v České republice*. C.H.Beck, 2001. ISBN 80-717-9493-7
- [15] ŠMÍD Tomáš a Petr KUPKA. *Český organizovaný zločin: od vyděračů ke korupčním sítím*. Brno: Masarykova univerzita, Mezinárodní politologický ústav, 2011. ISBN 978-80-210-5618-3. 19
- [16] ČESKO. Vyhláška č. 269 ze dne 16. srpna 2016, o způsobu tvorby podpisového kódu poplatníka a bezpečnostního kódu poplatníka. In: Sbíрка zákonů České republiky. 2016, částka 104, s. 4082-4083. Dostupný také z <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=2016&typeLaw=zakon&what=Rok&stranka=9>
- [17] ETRŽBY. *Proč evidence tržeb?* [online]. [cit. 26. duben 2017].
Dostupné na: < <http://www.etrzby.cz/cs/proc-e-trzby>>.
- [18] EUROPORTAL; PARLAMENTNÍ LISTY. *Andrej Babiš oficiálně přiznal, že EET je ztrátová záležitost. Náklady jsou vyšší, než se podaří vybrat* [online]. Aktualizace 2017-03-12 [cit. 26. duben 2017].
Dostupné na: < <http://euportal.parlamentnilisty.cz/Articles/16912-andrej-babis-oficialne-priznal-ze-eet-je-ztratova-zalezitost-naklady-jsou-vyssi-nez-se-podari-vybrat.aspx>>.
- [19] ČESKO. Zákon č. 40 ze dne 8. ledna 2009, trestní zákoník. In: Sbíрка zákonů České republiky. 2009, částka 11, s. 354-464. Dostupný také z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=2009&typeLaw=zakon&What=Rok&stranka=15>
ISSN 1211-1244.
- [20] ČESKO. Zákon č. 112 ze dne 16. března 2016, o evidenci tržeb. In: Sbíрка zákonů České republiky. 2016, částka 43, s. 1978-1986. Dostupný také z <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=2016&typeLaw=zakon&what=Rok&stranka=15>
- [21] ČESKO. Zákon č. 113 ze dne 16. března 2016, kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o evidenci tržeb. In: Sbíрка zákonů České republiky. 2016, částka 43, s. 1987-1989. Dostupný také z <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=2016&typeLaw=zakon&what=Rok&stranka=15>

- [22] ČESKO. Zákon č. 140 ze dne 8. prosince 1961, trestní zákon. In: Sbírka zákonů České a slovenské federativní republiky. 1961, částka 65, s. 465-512. Dostupný také z <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=1961&typeLaw=zakon&what=Rok>
- [23] ČESKO. Zákon č. 418 ze dne 27. října 2011, o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim. In: Sbírka zákonů České republiky. 2011, částka 146, s. 5442-5453. Dostupný také z <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=2011&typeLaw=zakon&what=Rok&stranka=2>
- [24] ČESKO. Zákon č. 455 ze dne 2. října 1991, o živnostenském podnikání. In: Sbírka zákonů České a slovenské federativní republiky. 1991, částka 87, s. 2122-2160. Dostupný také z <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=1991&typeLaw=zakon&what=Rok&stranka=3>

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha A Členění hlavy VI. zvláštní části Trestního zákona

Příloha B Histogram statistické vzájemné závislosti

Příloha C Pachatelé hospodářských trestných v číslech

Příloha A

Členění hlavy VI. zvláštní části Trestního zákona

Díl první - Trestné činy proti měně a platebním prostředkům

§ 233 Padělání a pozměnění peněz

§ 234 Neoprávněné opatření, padělání a pozměnění platebního prostředku

§ 235 Udávání padělaných a pozměněných peněz

§ 236 Výroba a držení padělatelského náčiní

§ 237 Neoprávněná výroba peněz

§ 238 Společné ustanovení

§ 239 Ohrožování oběhu tuzemských peněz

Díl druhý - Trestné činy daňové, poplatkové a devizové

§ 240 Zkrácení daně, poplatku a podobné povinné platby

§ 241 Neodvedení daně, pojistného na sociální zabezpečení a podobné povinné platby

§ 242 Zvláštní ustanovení o účinné lítosti

§ 243 Nesplnění oznamovací povinnosti v daňovém řízení

§ 244 Porušení předpisů o nálepkách a jiných předmětech k označení zboží

§ 245 Padělání a pozměnění předmětů k označení zboží pro daňové účely a předmětů dokazujících splnění poplatkové povinnosti

§ 246 Padělání a pozměnění známek

§ 247 Porušení zákazů v době nouzového stavu v devizovém hospodářství

Díl třetí - Trestné činy proti závazným pravidlům tržní ekonomiky a oběhu zboží ve styku s cizinou

§ 248 Porušení předpisů o pravidlech hospodářské soutěže

§ 249 Neoprávněné vydání cenného papíru

§ 250 Manipulace s kurzem investičních nástrojů

§ 251 Neoprávněné podnikání

§ 252 Neoprávněné provozování loterie a podobné sázkové hry

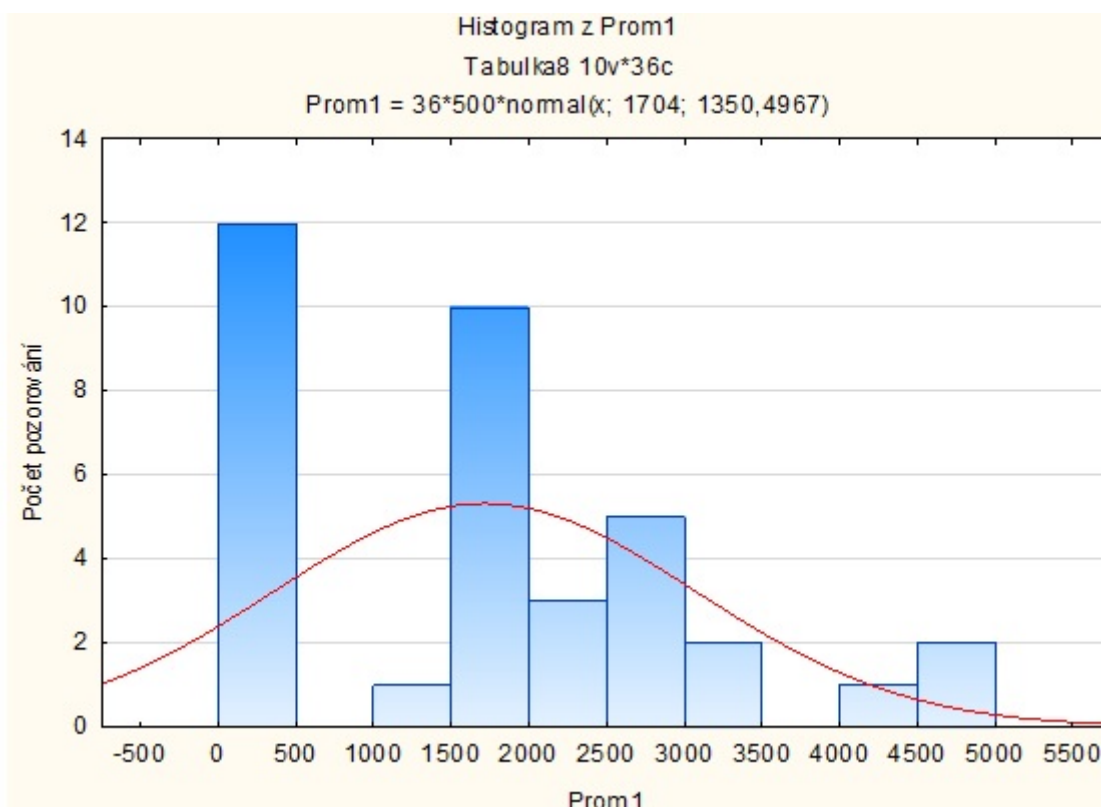
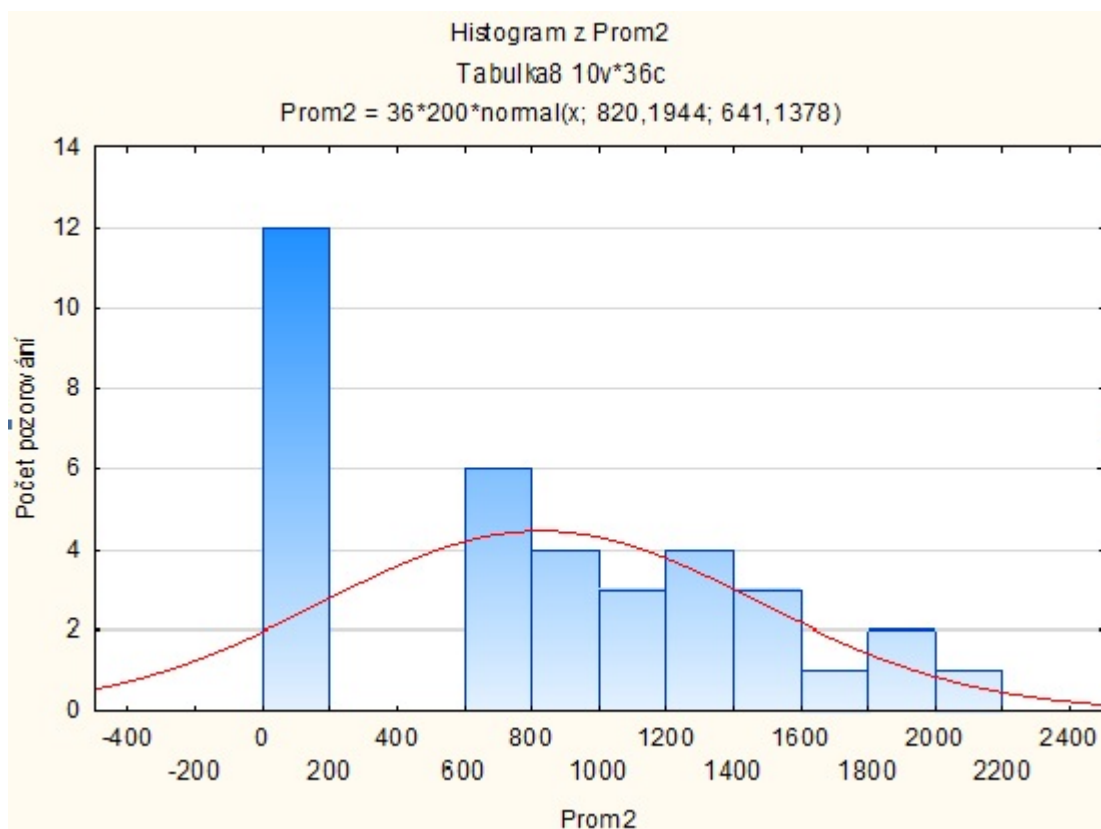
- § 253 Poškození spotřebitele
- § 254 Zkreslování údajů o stavu hospodaření a jmění
- § 255 Zneužití informace a postavení v obchodním styku
- § 256 Sjednání výhody při zadání veřejné zakázky, při veřejné soutěži a veřejné dražbě
- § 257 Pletichy při zadání veřejné zakázky a při veřejné soutěži
- § 258 Pletichy při veřejné dražbě
- § 259 Vystavení nepravdivého potvrzení a zprávy
- § 260 Poškození finančních zájmů Evropských společenství
- § 261 Porušení předpisů o oběhu zboží ve styku s cizinou
- § 262 Porušení předpisů o kontrole vývozu zboží a technologií dvojího užití
- § 263 Porušení povinností o kontrole vývozu zboží a technologií dvojího užití
- § 264 Zkreslení údajů a nevedení podkladů ohledně vývozu zboží a technologií dvojího užití
- § 265 Provedení zahraničního obchodu s vojenským materiálem bez povolení nebo licence
- § 266 Porušení povinností v souvislosti s vydáním povolení a licence pro zahraniční obchod s vojenským materiálem
- § 267 Zkreslení údajů a nevedení podkladů ohledně zahraničního obchodu s vojenským materiálem

Díl čtvrtý - Trestné činy proti průmyslovým právům a proti autorskému právu

- § 268 Porušení práv k ochranné známce a jiným označením
- § 269 Porušení chráněných průmyslových práv
- § 270 Porušení autorského práva, práv souvisejících s právem autorským a práv k databázi
- § 271 Padělání a napodobení díla výtvarného umění

Příloha B

Histogram statisticky vzájemné závislosti

Příloha C

Pachatelé hospodářských trestných v číslech

Rok 2010

TrZ	HOSPODÁŘSKÝ TRESTNÝ ČIN	PACHATELÉ					
		POD VLIVEM	Z TOHO ALKOHOL	RECIDIVISTÉ	NEZLETILÍ 1-14 LET	MLADISTVÍ 15-17 LET	CELKEM DĚTI 1-17 LET
§ 206	Zpronevěra	11	10	785	0	1	1
§ 209	Podvod	5	3	1 326	0	4	4
§ 249 b)	Neoprávněné držení platebného prostředku	23	18	891	32	125	157
§ 210	Pojistný podvod	1	1	78	0	1	1
§ 211	Úvěrový podvod	6	5	1 456	0	1	1
§ 212	Dotační podvod	0	0	3	0	0	0

Rok 2011

TrZ	HOSPODÁŘSKÝ TRESTNÝ ČIN	PACHATELÉ					
		POD VLIVEM	Z TOHO ALKOHOL	RECIDIVISTÉ	NEZLETILÍ 1-14 LET	MLADISTVÍ 15-17 LET	CELKEM DĚTI 1-17 LET
§ 206	Zpronevěra	9	8	736	0	1	1
§ 209	Podvod	7		1 200	0	7	7
§ 249 b)	Neoprávněné držení platebného prostředku	26	2	1 022	47	77	124
§ 210	Pojistný podvod	1	16	91	0	0	0
§ 211	Úvěrový podvod	6	1	962	0	0	0
§ 212	Dotační podvod	0	3	11	0	0	0

Rok 2012

TrZ	HOSPODÁŘSKÝ TRESTNÝ ČIN	PACHATELÉ					
		POD VLIVEM	Z TOHO ALKOHOL	RECIDIVISTÉ	NEZLETILÍ 1-14 LET	MLADISTVÍ 15-17 LET	CELKEM DĚTI 1-17 LET
§ 206	Zpronevěra	11	9	763	0	1	1
§ 209	Podvod	5	5	1 224	4	4	8
§ 249 b)	Neoprávněné držení platebného prostředku	30	29	838	32	120	152
§ 210	Pojistný podvod	0		121	0	1	1
§ 211	Úvěrový podvod	1	1	1 000	1	0	1
§ 212	Dotační podvod	0	0	7	0	0	0

Rok 2013

TrZ	HOSPODÁŘSKÝ TRESTNÝ ČIN	PACHATELÉ					
		POD VLIVEM	Z TOHO ALKOHOL	RECIDIVISTÉ	NEZLETILÍ 1-14 LET	MLADISTVÍ 15-17 LET	CELKEM DĚTI 1-17 LET
§ 206	Zpronevěra	4	3	697	0	3	3
§ 209	Podvod	3	2	1 618	2	8	10
§ 249 b)	Neoprávněné držení platebného prostředku	49	40	1 128	21	75	96
§ 210	Pojistný podvod	0		105	0	1	1
§ 211	Úvěrový podvod	12	9	1 860	1	3	4
§ 212	Dotační podvod	0	0	9	0	0	0

Rok 2014

TrZ	HOSPODÁŘSKÝ TRESTNÝ ČIN	PACHATELÉ					
		POD VLIVEM	Z TOHO ALKOHOL	RECIDIVISTÉ	NEZLETILÍ 1-14 LET	MLADISTVÍ 15-17 LET	CELKEM DĚTI 1-17 LET
§ 206	Zpronevěra	5	4	741	0	0	0
§ 209	Podvod	1	1	1 557	2	5	7
§ 249 b)	Neoprávněné držení platebného prostředku	56	49	1 349	34	66	100
§ 210	Pojistný podvod	0	0	113	0	0	0
§ 211	Úvěrový podvod	7	3	2 087	0	4	4
§ 212	Dotační podvod	0	0	37	0	0	0

Rok 2015

TrZ	HOSPODÁŘSKÝ TRESTNÝ ČIN	PACHATELÉ					
		POD VLIVEM	Z TOHO ALKOHOL	RECIDIVISTÉ	NEZLETILÍ 1-14 LET	MLADISTVÍ 15-17 LET	CELKEM DĚTI 1-17 LET
§ 206	Zpronevěra	5	5	659	0	0	0
§ 209	Podvod	8	5	1 499	0	4	4
§ 249 b)	Neoprávněné držení platebného prostředku	47	36	96	28	61	89
§ 210	Pojistný podvod	1	1	168	0	0	0
§ 211	Úvěrový podvod	2	1	1 971	1	13	14
§ 212	Dotační podvod	0	0	19	0	0	0